

BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ
A UNIVERSITĂȚII DE STAT „ALECU RUSSO” DIN BĂLȚI

Anatol Moraru

*Scriitor, critic literar,
profesor universitar*

Omagiu la 55 de ani

2013

- **Anatol Moraru** s-a născut la 18 septembrie 1958 în satul Scumpia, raionul Fălești.
- 2002 – prezent - lector superior pentru cursurile Istoria literaturii române (secolul XX); Istoria literaturii universale (Romantism, Realism, Naturalism); Literatura comparată.
- 1986-1989 – doctoratul la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe din Republica Moldova (profilul Literatura română contemporană).
- 1980-1984 – Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți (Facultatea de Litere, specialitatea Limba și literatura română).
- 1965-1975 Școala medie din Scumpia, județul Bălți.
- 1989-2002 - lector universitar la Catedra Limba și Literatura română.
- 2002-prezent, lector superior la Catedra Literatura Română și Universală.
- 2005 – 2010 - redactor șef al revistei CONFLUENȚE BIBLIOLOGICE.
- 2000 - 2004 – redactor șef al publicației periodice independente ACCENT PROVINCIAL.
- 1995 – prezent, redactor asociat al revistei SEMN.
- A efectuat stagii de documentare în România, SUA, Ungaria și Rusia.

Membru al uniunilor de creație:

- Membru al Uniunii Scriitorilor din România, 2012.
- Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2004.

Premii:

- Premiul Festivalului Internațional Lucian Blaga, ediția 2012, pentru întreaga activitate literară.
- Premiul Salonului Internațional de Carte, Chișinău, 2012.
- Premiul de debut Cartea de Top a Salonului internațional de carte, Chișinău, 2003.
- Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2002.
- Premiul de debut al Fundației Culturale Române, 2002.

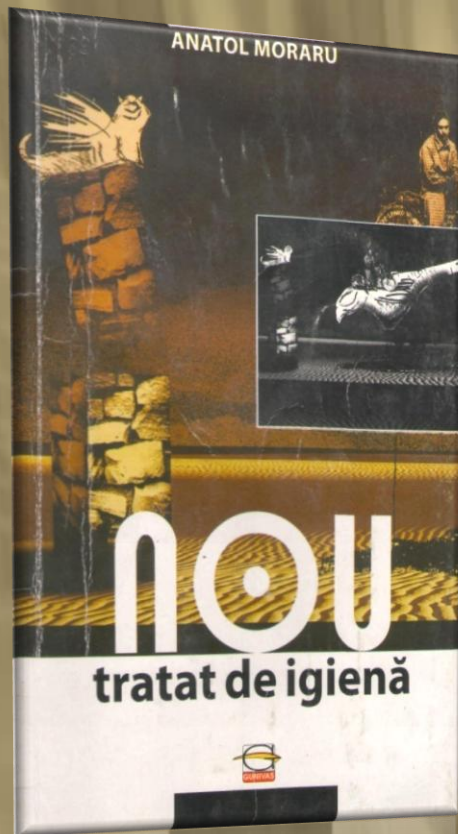
www.usarb.md/index.php?id=953

OPERA LITERARĂ

ANATOL MORARU

Născut la 18 septembrie 1958,
în s. Scumpia, jud. Bălți.

Absolvent al Facultății de Litere a Institutului
Pedagogic "Alec Russo" din Bălți (1984).

În prezent, titular al Catedrei "Literatura
română și universală" a Universității de Stat
"Alec Russo".

Redactor asociat la revista *Semn*.

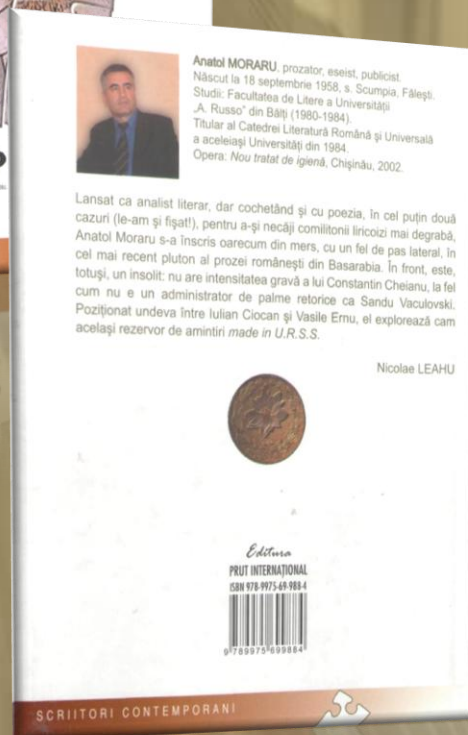
Colaborează la revistele *Semn*, *Basarabia*,
Limba română, *Revistă de lingvistică și știință
literară*, *Literatura și Arta*.

ISBN 9975-9622-9-7

9 789975 962292

Nou tratat de igienă (nuvele),
Editura „Gunivas”, 2002, distins
cu premiul de debut al Uniunii
Scriitorilor din Moldova, 2002 și
Premiul de debut Cartea de Top
a Salonului Internațional de
Carte, 2003.

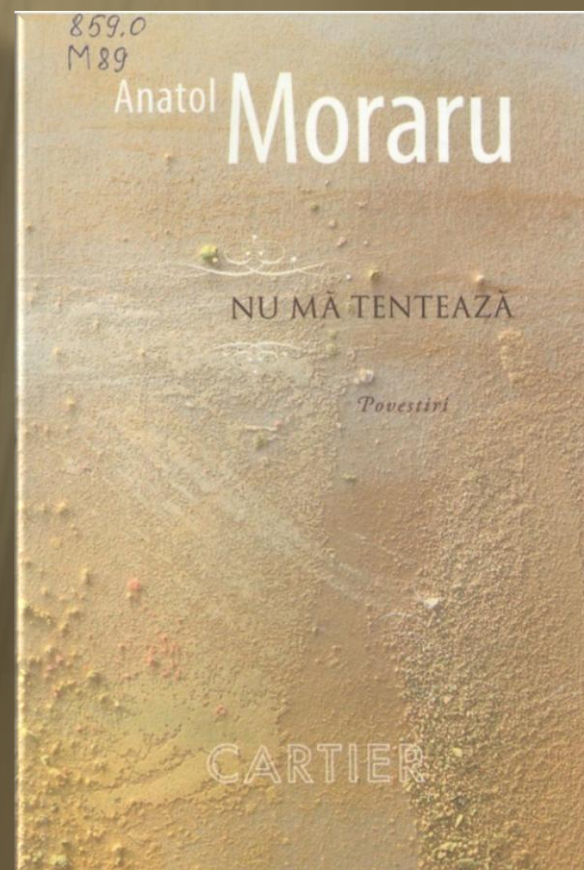

Romanele scrise în ultimele două decenii în Republica Moldova plasează în centrul atenției viața înainte și după perestroika gorbaciovistă. Cele mai multe dintre ele au caracter memorialistic și autobiografic, retrospectând atmosfera dogmatică și sufocantă a comunismului. Romanul lui Anatol Moraru *Turnătorul de medalii* (Prut internațional, 2008) se înscrie în aceeași tendință de a reflecta opresiunea și lipsa de libertate în comunism, dar într-un cadru inedit în literatura de la noi, cel universitar.

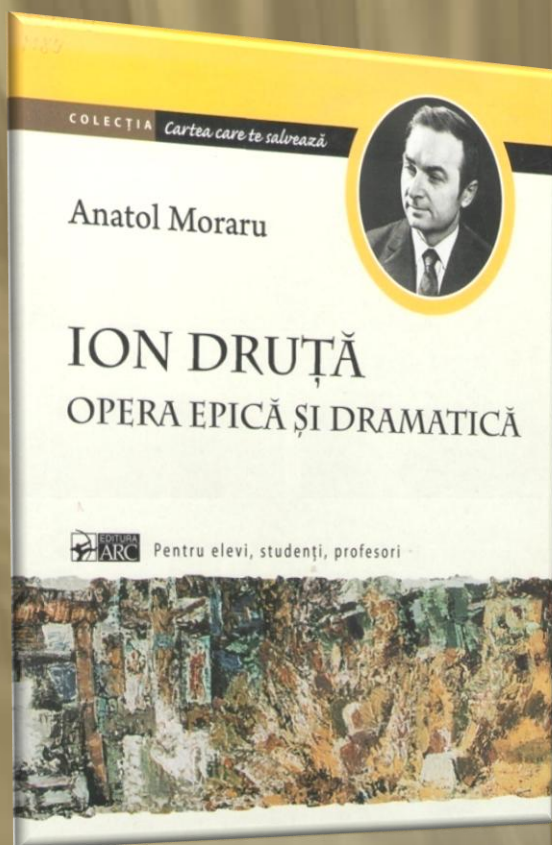
(CORCINSCHI, Nina. Anatol Moraru : “medalii” în alb și negru. In: *Revista ARGES*, 2011, noiemb.)

„(Nu) Mă tentează” este un titlu care te strigă de pe raft, te oprește din zbulciumul existențial și te pune față în față cu tine, cu realitatea de o complexitate exacerbată. Totodată, Anatol Moraru pare să anunțe că monstrul sacru al literaturii a murit, că modul superlativ e o imprudență, că metafora și literatura marilor clasici nu mai tentează.

(PILCHIN, Maria, „*Nu mă tentează*” de Anatol Moraru sau Cartea ca di(a)vertisment.
In: Timpul, 2012, mai)

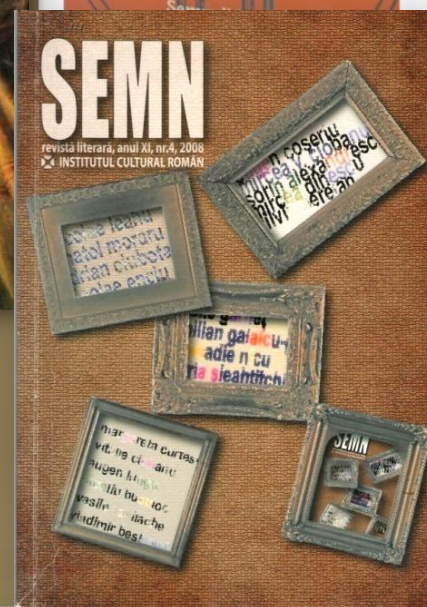
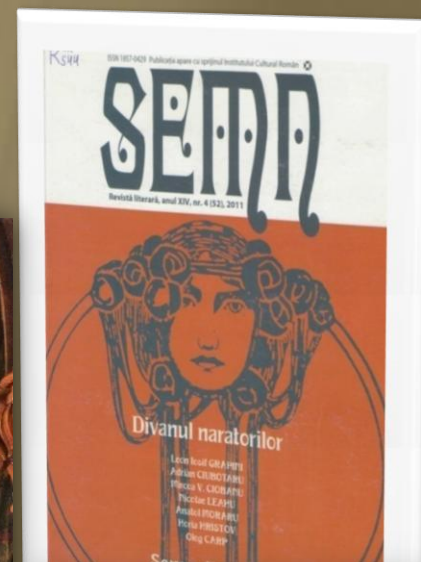
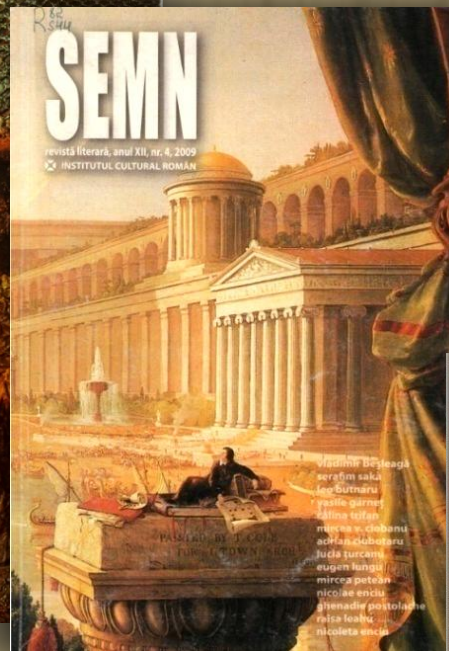
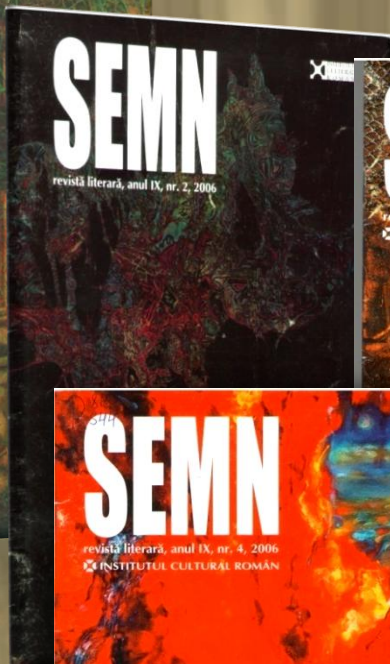
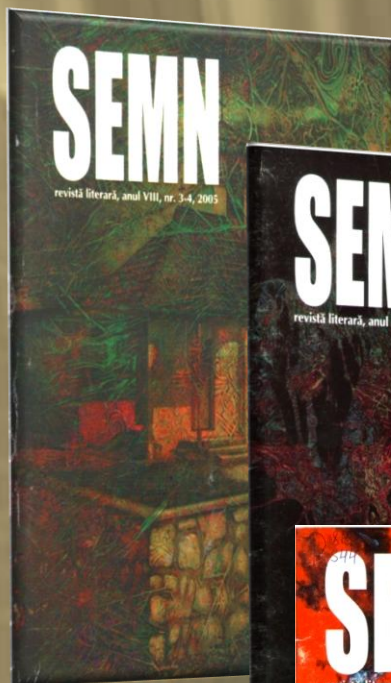
Premiul Salonului Internațional
de Carte, Chișinău, 2012

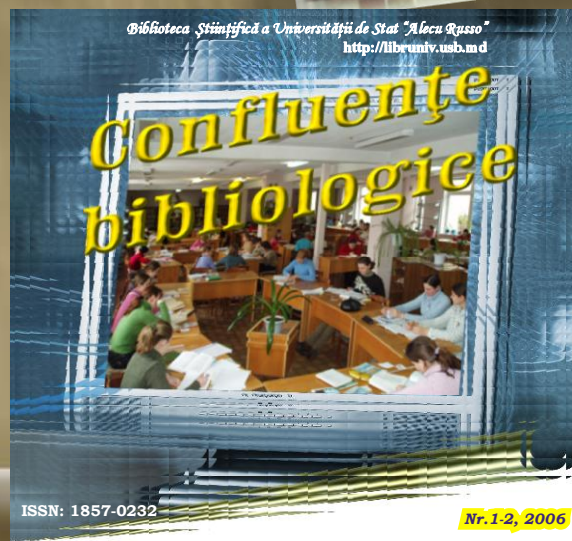
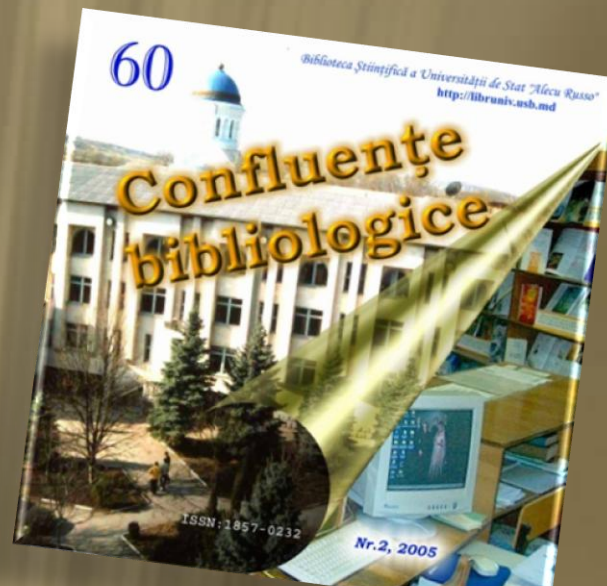
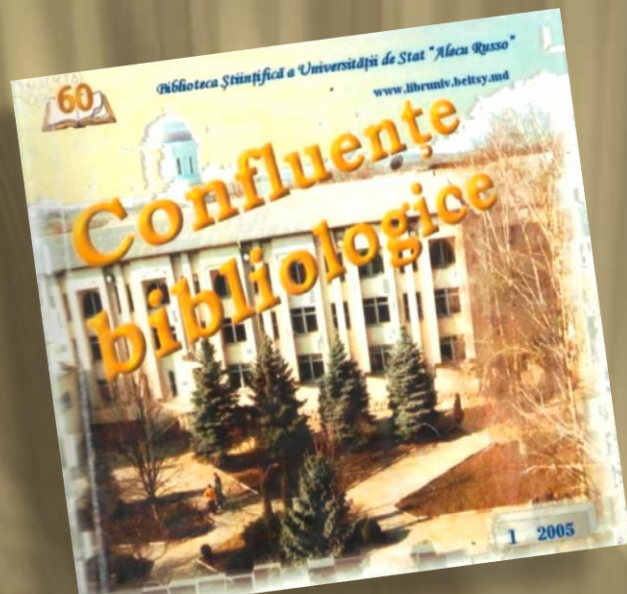
Ion Druță este cu adevărat o personalitate a literaturii din țara noastră. Creația lui Druță este iubită și apreciată de cititorii de diferite vârste. Copiii citesc Povestea Furnicii și Balada celor cinci motănași, adolescenților le plac poveștile de dragoste din Frunze de dor, cei maturi meditează citind Povara bunătații noastre sau...Ultima lună de toamnă.

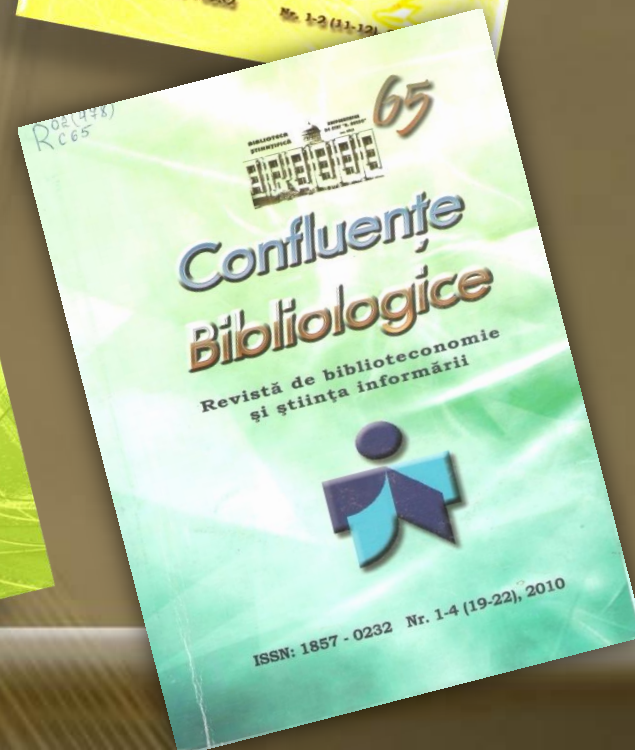
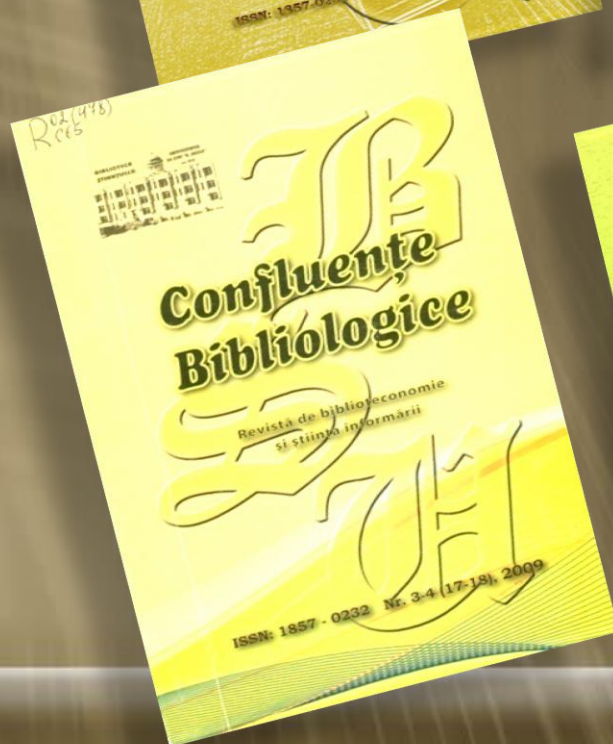
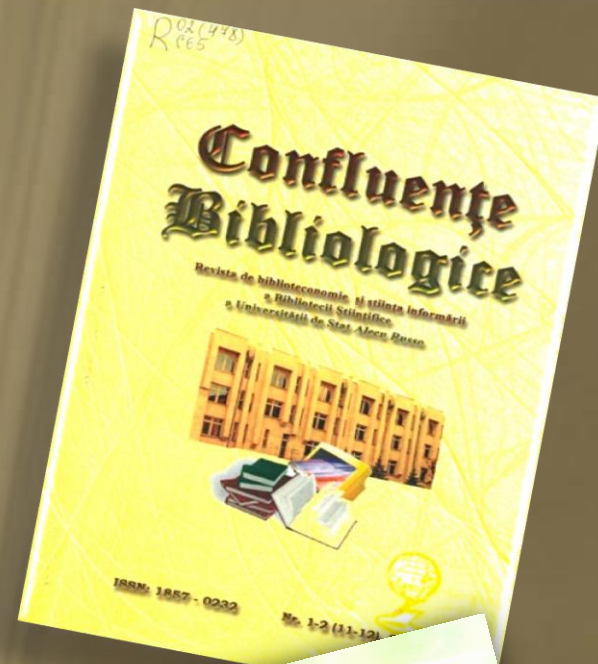
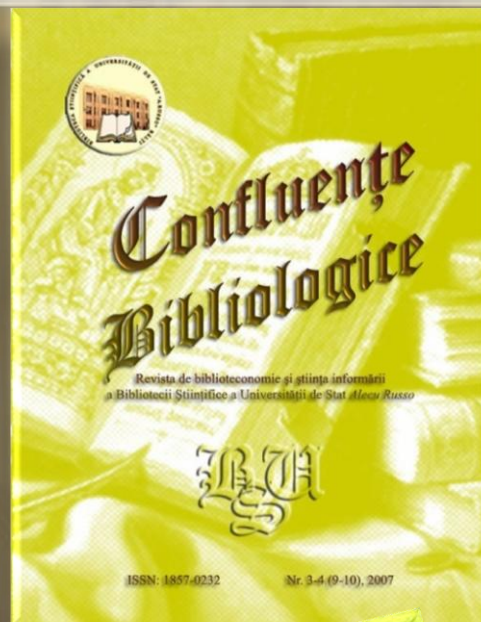
MORARU, Anatol. Ion Druță. Opera epică și dramatică. Chișinău, 2010

Redactor asociat al revistei *SEM N*

Redactor șef al revistei **CONFLUENȚE BIBLIOLOGICE**

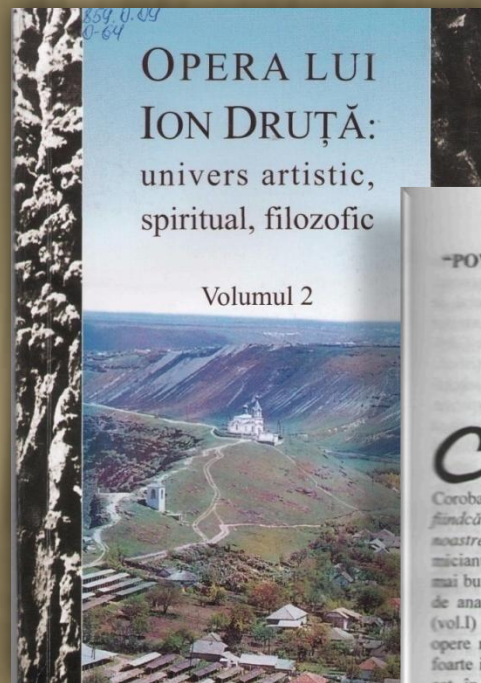

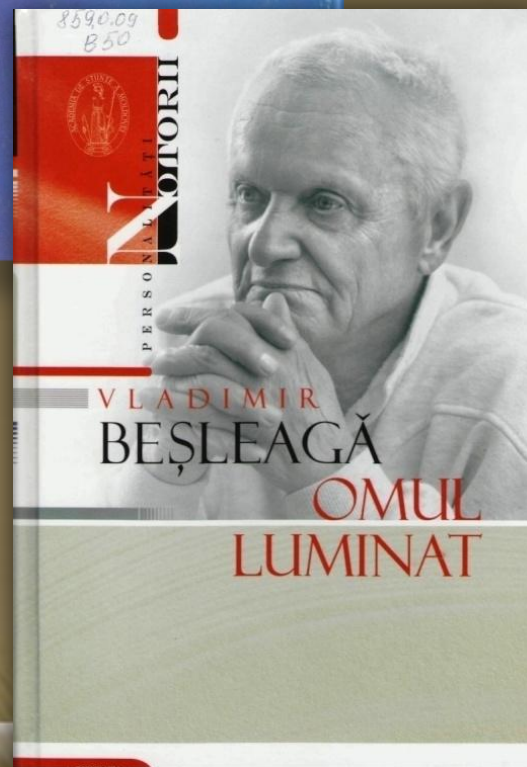
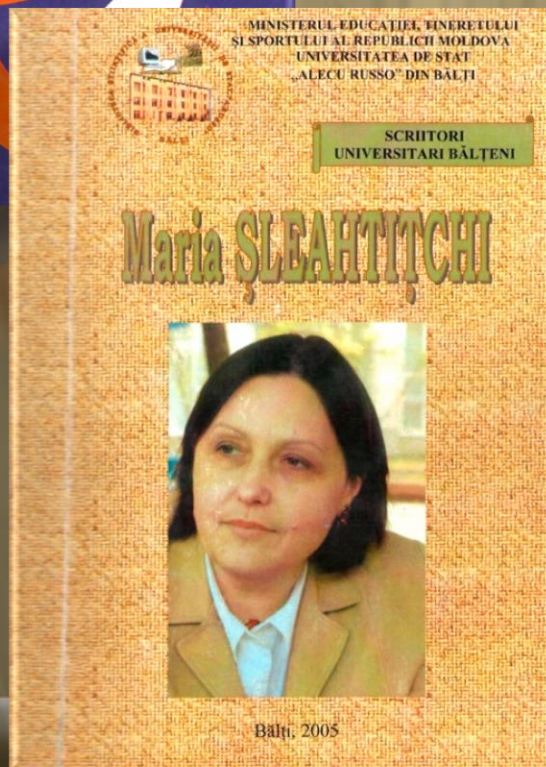
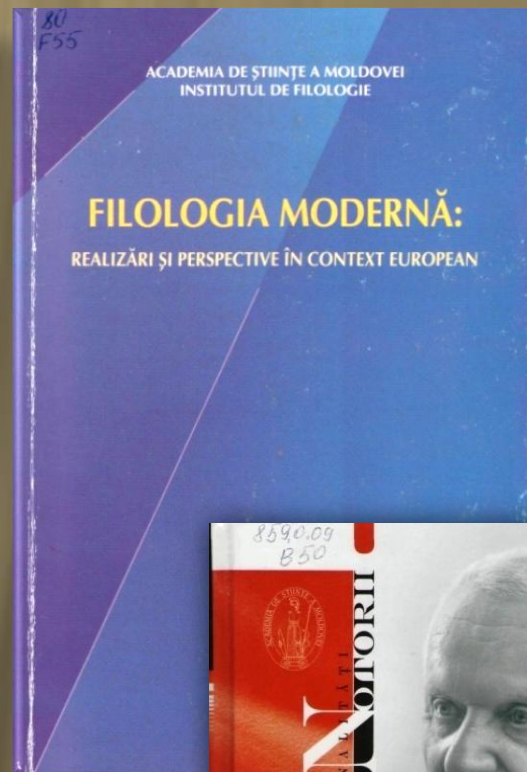

Redactor șef al publicației periodice independente ACCENT PROVINCIAL

PREZENȚE ÎN ANTOLOGII ȘI LUCRĂRI COLECTIVE

DE LA NISTRU

PÎN' LA TISA...

ZILELE
EMINESCU
1915-2015

PREMIUL LUI EMIL GHEORGHE BOTEANU (FOTOGRAFIA DE ÎNFRUNTĂ) ÎN CATEGORIA „CULEGEREA PROBLEMELE ALE LITERATURII MOLDOVENEȘTI, CHIȘINĂU, 2002, PREMIUL DE DEBUT AL UNIUNII SCRITORILOR DIN MOLDOVA, 2004, PREMIUL DE DEBUT AL FUNDATIEI CULTURALE ROMÂNE, 2002, PREMIUL DE DEBUT CARTEA DE TOP A SALONULUI INTERNAȚIONAL DE CARTE, CHIȘINĂU, 2003); TURNĂTORUL DE MEDALII (ROMAN, CHIȘINĂU, ED. PRUT INTERNAȚIONAL, 2008); NU MĂ TENTEAZĂ (POVESTIRI, CHIȘINĂU, ED. CARTIER, 2011). PREMIUL SALONULUI INTERNAȚIONAL DE CARTE, CHIȘINĂU, 2012.

ZILELE EMINESCU 1915-2015
VINERI, 13 IANUARIE
Ora 18.00: Deplasare a invitaților la Biserica „Înălțarea din Ierusalim” din Chișinău.
Închiriere de sală la Teatrul de Măști „Mihail Eminescu” de pe Aleea Căminilor.
Volumina emisiunii „Cronica literară” în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
De la 19.00: Concert de muzică de cameră.

SÂMBĂTĂ, 14 IANUARIE
Ora 18.00: Deplasare a invitaților la Teatrul de Măști „Mihail Eminescu” de pe Aleea Căminilor.
Deplasare de la Teatrul de Măști „Mihail Eminescu” la Teatrul de Măști „Mihail Eminescu” de pe Aleea Căminilor.
De la 19.00: Concert de muzică de cameră.

DUMINICĂ, 15 IANUARIE
Ora 18.00: Botezarea lui Mihail Eminescu în biserica „Înălțarea din Ierusalim” din Chișinău.
Prezentarea emisiunii „Cronica literară” în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 18.30: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 19.00: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 19.30: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 20.00: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 20.30: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 21.00: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 21.30: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 22.00: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 22.30: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 23.00: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 23.30: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.
Ora 24.00: Concert de muzică de cameră în cadrul emisiunii „Cronica literară” din Chișinău.

Anatol MORARU, născut în 18 septembrie 1958 în satul Scumpia, jud. Bălți. Studii: 1980—1984 — Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți. (Facultatea de Litere, specialitatea Limba și literatura română); 2002 — prezent — lector superior pentru cursurile Istoria literaturii române, literatura comparată. Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2004. Membru al Uniunii Scriitorilor din România, 2012.

Volume: *Nou tratat de igienă* (novele), Chișinău, Ed. Guniyas, 2002, Premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2002, Premiul de debut al Fundației Culturale Române, 2002, Premiul de debut *Cartea de Top* a Salonului internațional de carte, Chișinău, 2003); *Turnătorul de medalii* (roman), Chișinău, Ed. Prut internațional, 2008); *Nu mă tentează* (povestiri, Chișinău, Ed. Cartier, 2011). Premiul Salonului Internațional de Carte, Chișinău, 2012.

Lucrări didactice: *Ion Druță. Opera epică și dramatică* (Chișinău, Ed. Arc, 2010); Premiul Festivalului Internațional Lucian Blaga, ediția 2012, pentru întreaga activitate literară.

Prezențe în antologii și lucrări colective: *Culegerea Probleme ale literaturii moldovenești*, Chișinău, Ed. Știința, 1990; *Manualul-studii Literatură română postbelică* (coauthor), Chișinău, Tipografia Centrală, 1998; *Orientări artistice și stilistice în literatură contemporană*, Chișinău, 2003, *Opera lui Ion Druță: Univers artistic, spiritual, filosofic*, Chișinău, 2004; *Culegerea Strategii actuale în lingvistică, glotodidactică și știință literară*, Bălți, Presa universitară bălțeană, 2009. *Culegerea Nicolae Esiencu. Spectacolul operei*, Chișinău, 2011. *Culegerea Discurs critic și variație lingvistică. Noi perspective de investigație: receptări, analize deschideri*, Suceava, 2011. *Culegerea Vladimir Beșleagă*, Chișinău, 2011.

FECIOARA

În septembrie curent rotungesc 38. Am familie, sînt redactor șef la ziarul județean *Observatorul*, detest științele oculte și asta nu pentru că mi-ar plăcea cele exacte.

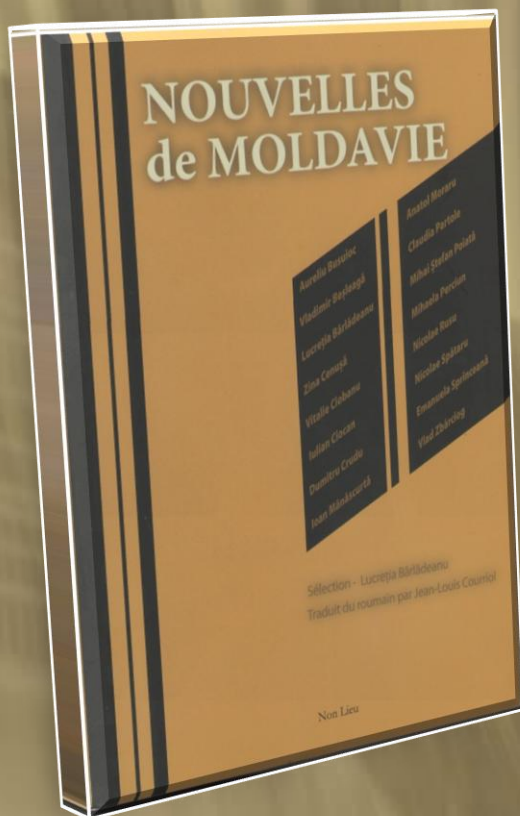
În copilărie rămîneam fascinat de cum mama, femeie religioasă, de altfel, ghicea în bobi ziua exactă a întoarcerii tatei din „reis”. Acesta „pleca cu vagonul”, avînd de fiecare dată în responsabilitate cite 50 de tone de vermur pe care îl preda fabricilor de îmbuteliere din diferite orașe din URSS. La întoarcere, era obligat să însoțească vagonul cu cisternele goale pînă la fabrica de vin din Fălești, astfel că uneori lipsea de acasă cite o lună și ceva. De exemplu, cînd era trimis la Vladivostok. Învățasem geografia „necuprinsei țări natale” mai degrabă din narațiunile tatei, decît din manualul respectiv și ciștigam de fiecare dată competițiile cu băieții din mahala, cînd ne jucam „de-a orașele”. Administrația fabricii îl prețuia pe tata: fotografia lui era pe Tabla de Onoare, în rîndul de sus. I-au dat și o medalie: „Za trudovuiu doblesti”. Tata se mai bucura de dragostea familiei și a rudelor și de stima vecinilor și a consătenilor. Avea o tîrnie de voință cum rar se întîmplă: să ai lingă tine ani în șir tone de vin și să nu ajungi bețivan terminat sau să nu capeți barem o ciroză...

Exercițiile mamei au început să-mi displace după ce am citit în *Divina Comedie* cum prezicătorii se plimbau prin Infern cu capul sucit la spate. „Perfect, mi-am zis, dacă tot am îndrăznit să privească mai departe decît Dumnezeu, atunci să fie buni și să-și contempleze etern propriile spinări”. O iubeam mult pe mama și i-am împărtășit impresiile de lectură. Efectul intervenției mele a fost nul: era convinsă că ghicitul în bobi nu cade sub incidența asprelor legi divine. Tata nu se amesteca, profesia îl făcuse areligios.

Oricum, eu am rămas neclintit pe poziții, deși, de atunci încoace, am avut destule nebuloase în viața mea de familist și de om al cetății, cînd ar fi trebuit să recurg la „cetirea în zodie”.

Se știe de milenii că lui Dumnezeu îi place să-i testeze pe cei la care ține cel mai mult, pentru că aceștea pot duce credea bine.

Nicolai Trofimovici Cucoară a apărut în reducere într-o după amiază de miercuri, cînd munceam pe rupe ca să umplem cîmpurile

Anatol MORARU

Auteur d'écrits en prose et critique littéraire. Il est né le 18 septembre 1958 à Scumpia, département de Fălești. A fait des études à la Faculté des Lettres de l'Institut Pédagogique „Alecu Russo” de Bălți qu'il a terminés en 1984; il y enseigne comme maître-assistant à la chaire de Littérature roumaine et comparée. Rédacteur associé à la Revue *Semn*. Parmi ses livres publiés: *Nouveau traité d'hygiène* en 2002; *Le Fondateur de médailles*, Chisinau, 2008; *Ion Druță: oeuvre dramatique et épique* Chisinau, 2010.

TOUS N'EN FONT QU'UN...

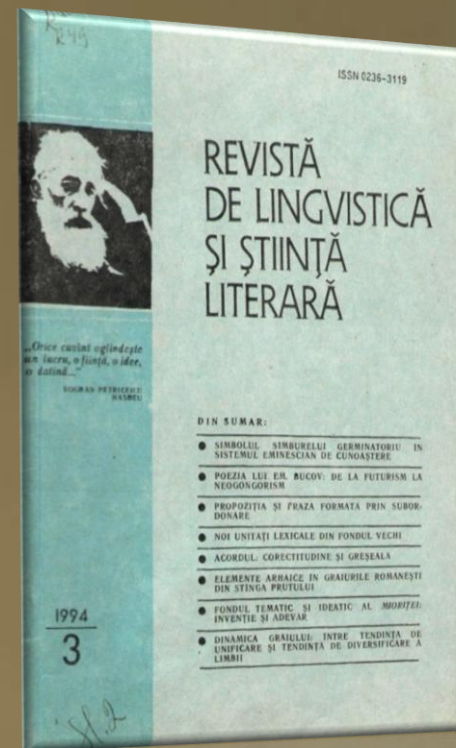
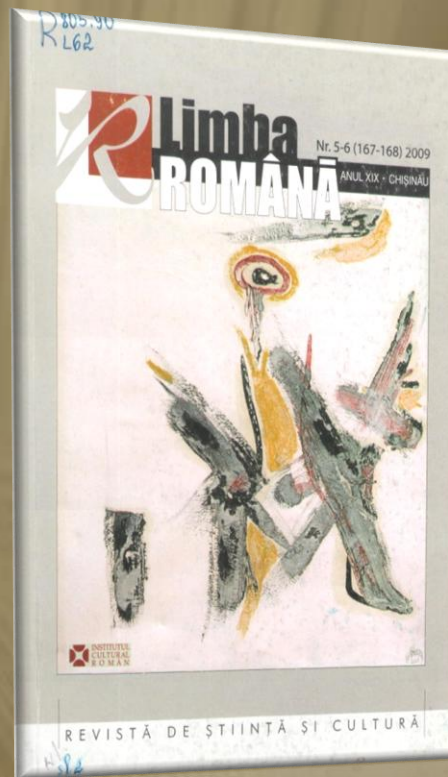
Karl Zaharovici Rabinovski avait l'habitude de se promener très tôt le matin dans le campus avec un masque de bonheur sur le visage et en fredonnant un hit soviétique. Prié d'expliquer la nature de cette expression de permanente félicité, le personnage a répondu avec la sagesse propre au peuple dont il est issu: „Je préfère être objet d'envie que de pitié”.

Quand j'étais jeune enseignant, je pensais parfois à m'évader du campus; or les lumières de Chisinau, c'est bien connu, peuvent fasciner tout provincial émancipé. Les années sont passées comme elles ont pu et j'ai compris que j'étais condamné à consumer les jours que Dieu m'a donnés (autant qu'il m'en a donné et tels qu'il me les a donnés) dans ce périmètre universitaire et dans cette ville pépinière du spleen. C'est pourquoi, prenant le masque de Karl Zaharovici qui se promène en ce moment, je veux le croire, toujours aussi heureux dans les jardins du Seigneur, je m'efforce d'enregistrer les pratiques des personnages du campus...

Jorge Luis Borges plaideait pour une idée, dingue, à première vue: „Tous les êtres n'en font qu'un et tous les livres aussi”, idée illustrée par Pierre Ménard, par l'auteur de *Don Quichotte*, *La Tour de Babel*, *La Loterie de Babylone*, *Le Jardin aux allées qui bifurquent*, etc. Si nous épousons avec passion le point de vue de Borges, alors tous les personnages du campus du district de Bălți sont un seul et même personnage...

Les bâtiments du campus abritent des facultés. Les facultés, si vous ne le saviez pas, sont structurées par chaires. Les chaires, à leur tour, sont constituées de professeurs. Les enseignants sont de toutes sortes, d'âges, de sexes, de sympathies politiques, de préférences culinaires, de qualifications professionnelles multiples.

PREZENȚE ÎN PUBLICAȚII PERIODICE

Revistă editată de Institutul de Filologie al A.S.M. și
Facultatea de Filologie a U.P.S. "Ion Creangă"

ISSN 1847-184X

Metaliteratură

Anul VIII, nr. 1-2 (17), 2008 (serie nouă)

critică • istorie • teorie literară

REVISTĂ A UNIUNII SCRITORILOR DIN ROMÂNIA ANUL CXLVI

CONVORBIRI LITERARE

FONDATĂ DE SOCIETATEA JUNIMEA DIN IAȘI, LA 1 MARTIE 1867

Redactor șef: Cassian Maria SPIRIDON

„Fecieria este genetică, m-am născut cu genul fecierii”

– dialog cu scriitorul Vasilie ANDRU

Nicolae Popescu. Povestea incredibilă a unui geniu

al matematicii românești

– Iolanda MALAMEN în dialog cu Elena LIANA POPESCU

Poezie: Gheorghe GRIGURCU

Basarab NICOLESCU – 70:

Ana Maria BOTNARU, Irina DINCĂ

Virgil NEMOLANU: Andrei Marga

Irina MAVRODIN: Despre esul critic

Maria CARPOV: Din laboratorul unui tânăr romancier

Elvira SOROIAN: Vintilă Horia – Jurnal de exil

Nicolae STROESCU STĂȘOARĂ: Ronald Reagan văzut
nu numai dinspre Occident

Alexandru ZUB: Erudiția în slujba istoriografiei: D. Chirca

Antonio PATRAȘ: Bătălia pentru roman

Ioan HOLBAN: Lume mișcată în sue gastrice și tinctură onirică

Radu VOINESCU: Un Stoneheuge poetic

Livia GRĂȘOIU: Revenirea cu destin

Doris MIROVESCU: Cinematograf și panopticum...

Margareta DUMITRESCU: Debutul Anei Blandiana

Elena VULCĂNESCU: La un portret inedit...

Ioan BUDICĂ: Pistis și gnosis

Gheorghe FEDOROVICI: Un strigăt tare

Carmelia LEONTE: „Frumușete strălucimă văzută”

Dragoș COJOCARU: Pacificatorul în Orașul Îngerilor

Cronica literară: Cristian LIVESTU, Constantin DRAM, Dan MĂNĂCU

Comentarii critice: Adrian Dima RACHIERU, Vasile SPÎRIDON,

Daniela PETROȘEL

Actualitatea literară: Emmanuela ILIE, Șerban AXINTE,

Adrian G. ROMILA

Martie 2012, Nr. 3 (195)

PROZĂ

CONFUZIE ȘI EFECT

Anatol MORARU

E miercuri, zi aglomerată pentru domnul profesor. A avut cursuri, apoi, ședința Comisiei pentru Imagine a Universității și, pe urmă, consultație cu masteranzii. Acum tocmai iese din campus, parcă a scăpat de corvoadă. Obisnuiește de fiecare dată să meargă pe jos pe Independenței până la stația Centru. Urbea fără identitate arhitectonică. În care stă de 25 de ani, are partea ei de farmec și ea se numește bulevardul Independenței, mai exact, segmentul de la intersecția cu str. Pușkin și până la matematică, unde-și încredințează asfaltul cu Dostoevski. În acest perimetru urzuit de artă, tei, pini, și blocuri turn, se pot întâlni creștinii care se vin de la Catedrala Sf. Constantin și Elena cu enorișii care se întorc de la Sf. Nicolae, studenții care vin detașați de la universitate cu cei care se îndreaptă resemnați într-o școală, orișenii care se duc cu trenul spre Piața Centrală, Palatul Municipal de Cultură, Oficiul Stării Civile, Secția de Pașapoarte, Primărie, Pinacotecă, Teatrul Național, magazine, baruri etc., cu aborigenii care au vizitat deja instituțiile date, tipii teipele care se duc aicea cu personajele care vin de pe urale. Rămâne doar să precizăm că e și locul unde se expun eternei îndrăgostiți, într-un cușinet, o porțucă de azfalt pe care locuitorii pot teji din anonimul urban. Deși e o zonă cu cel mai tare drive, rar când se produce ambuteiaș.

Într-o zi de Independență, domnul profesor practic nu se uită la femeile în trecere, i-a fost de ajuns frumusețea studenților.

Abia a traversat strada Pușkin și aude cum cineva strigă: „Domnule profesor, domnule profesor!” Își continuă înaintarea, dar vocea insistă. Emoțional vocativului este un hărbat între două virgule, de statură mijlocie, poartă pantaloni și sandalele ieftine, iar pe cămașă alba se văd insușite de amănunțit umed.

– Domnule profesor.

– Vă ascult.

– Mă scuzați, v-am căutat la facultate.

– Da.

– Am o problemă.

– Vă ascult cu atenție.

– De fapt, fiică-mea are o reanță la dumneavoastră. Fugește, e vina ei, n-a învățat cum trebuie, se vede, de, ca fiicele, am auzit că simțea un profesor sever, dar vă vom fi neamnici, neapărat.

– Stimate domn, eu nu obișnuiesc să soluționez probleme de serviciu în stradă, în baie, în bar, la piață sau... în WC...

– Vă înțeleg, aveți dreptate, în toaletă nu se poate, nu-i

frumos, dar dacă nu lichează reanța, o dau afară... și așa ni-e greu, mai avem încă două fete, învață la liceu, știu că simțete om de valoare și de omie...

– Derm de Oscar, nu.

– De cine vorbiți?

– Bine și cum îi zice domnișoarei?

– Lungu Cristina.

– Nu-mi prea amintesc, la ce an e și la ce disciplină are reanță?

– Un moment, mi-a scris totul pe hârtie...

Personajul transparent începe să caute febril prin buzunare, între timp, domnul profesor răspunde pe rând la salutul cititorilor universitari, care începinesc ca să gâste momentul.

– Aha, am găsit, deci, Lungu Cristina, profesorul Anton Cojocaru, reanță la Istoria Pedagogiei.

– Aha, deci, e o confuzie la mijloc, nu nescum Anatol Cojocaru și sint de la Filologie.

– Și eu unde să-l găsesc pe celălalt, că toți au arătat la dumneavoastră.

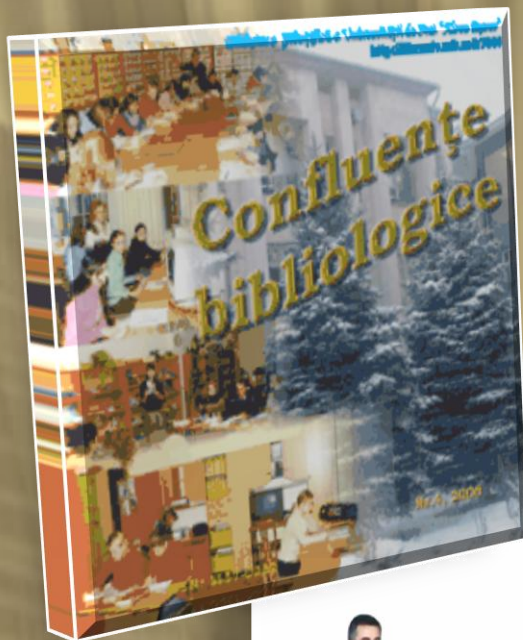
– Întrebați la Facultatea de Pedagogie și Psihologie, o zi bună.

Revine treptat în aple sale și ajunge la stație, unde trebuie să aștepte autobuzul nr.18, care înfirze. Cumpără un Contrafort de la chioscul din stație și-l pune în servietă, ca să aibă ce lectură în autobuz. La un moment dat, ochii i se concentrează pe caruselul impositiv al gâștilor din cuprul cu microunde din pizzeriile de alături. I se par niște planete planetoase ce se învârt în jurul unui soare electric uriaș. Închide ochii și abia acum simte o foamă de lap, dar nu intră în localul ce poartă numele unei insule mitice scufundată sub ape – cei 50 de lei pe care-i are în portofon n-au cum să facă puțin. Ar fi cazul să scoată bani de pe card de la bancomatul din colț, dar asta înseamnă să traverseze strada și el este obosit.

Alături se oprește un BMW, verde ca frunza din balade. Se descede portiera și o față cunoscută îl întreabă dacă merge acasă. Se forțează să-și amintească de unde îl cunoaște. Bărbatul de la volan repetă întrebarea. Abia când se apleacă pe bancheta din față, își amintește că s-au întâlnit o la o zi de naștere la un prieten, maior în poliția rutieră. De altfel, i-a produs o impresie bună atunci, nu s-a îmbătat, în plus, are o soție îmbrăcată cu gust și mîndrăsoasă. Când BMW-ul a virat pe strada Bicoșeni, polițianul în civil i-a spus că l-a căutat de câteva zile... „Ce bine că v-am întâlnit. Am o problemă. Dar să vă spun cum a fost. Supravegheam traficul rutier lângă Dumbrava de Nuci, de asupra Corăbilenilor. Am oprit un Ford, era murdar de

CONVORBIRI LITERARE

51

Confluente Bibliologice
EDITORIAL

Resurecția spirituală întârzie

Mai recent, ministrul Economiei, dl. Dodoni a recunoscut cu o franchețe sfârșitoare că Guvernul nu va mai putea majora, așa cum promisesse curajos, salariile bugetarilor. Motivul este unul foarte serios - nu ajung bani. După ce citiva ani buni regimul a raportat voronicește că totul se schimbă spre bine, acum, iată, își declară impotența...

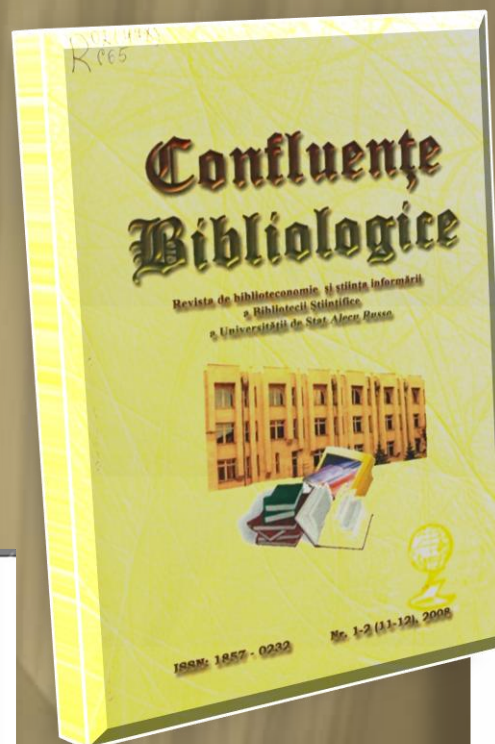
Este adevărat că, în 2006, au intervenit și factori nefavorabili: birocrația exporturilor de vinuri și de alte produse agricole către Federația Rusă, scumpirea prețului la gazele naturale, închiderea frontierei cu România etc. Pe de altă parte, asemenea situații erau, într-un fel, previzibile, or, e de la sine înțeles: dacă te cerți cu toți vecinii, riști să-ți hrănești caprele cu morcovii sau mările crescute pentru export. Actuala guvernare promovează, din păcate, o politică extensivă duplicată și deci falimentară.

În aceste condiții de asfalte și blocaj, e greu să ne imaginăm că în R. Moldova revitalizarea culturii ar avea vreo șansă. Doar dacă, în linia spiritului popului preferat, ar putea să-și viziteze cooptun pe președintele ghoul de a înfrumosa camerei de afaceri să contribuie nu numai la renoverarea unei mănăstiri, amenajarea unor firiduri, dar și la (re)construcția unei / unor bibliotec. Dar cum asemenea investiții - construcția de bibliotec - nu prea aduc dividende politice, nu văd cum s-ar putea întreprinde o asemenea minune. Plus la toate, guvernarea nu a fost capabilă, deocamdată, să profite de avantajele vecinătății cu UE...

Astfel că, în această situație precară, trebuie să mizăm

și în continuare pe donările de carte și echipament, pe ajutorul financiar extern. Volumul resurselor financiare venite de la 90 încoace din România și destinate fortificării culturii basarabene este amolul. Vom spune doar că nu întodeauna ele au fost distribuite și chetute judicios, unele partide politice, grupări, reviste, publicații, persoane reușind să beneficieze copios de bani transferați de București, fără a înregistra rezultate notabile. Nu putem spune că a existat proiectul bine elaborat al unei expansiuni culturale (ca, de altfel, și economice).

Ne preocupă, până la urmă, partea luminoasă a fenomenului, or, nu trebuie să uităm niciodată binele ce ni s-a făcut. Amintim că la 29 august 1991 la Chișinău a fost deschisă prima bibliotecă de carte românească din Basarabia - Transilvania. Apoi, treptat, au fost înființate bibliotecile Onafor Ghibu, Tilgoviște, Alba Iulia, Maramureș, Tigru Mureș, fiecare beneficiind anual de câte 2.000 - 3.000 de volume. Ele aveau, în 2003, un fond general de 500.000 de volume. Tot datorită ajutorului dezinteresat al guvernului român au fost deschise bibliotecile de carte românească la Bălți, Fălești, Iași, Fălești, Ungheni, Strășeni, Orhei. De donatori de carte au beneficiat și beneficiarii: Biblioteca Națională, Biblioteca Municipală S. P. Haiduc din Chișinău, bibliotecile universitare din capitală, precum și Biblioteca Științifică a Universității Al. I. Cuza Iași. În special, grătie ajutorului acordat de Asociația Pro Basarabia și Bucovina, Institutul Cultural Român, Departamentul pentru Relații româno-române de pretutindeni

EDITORIAL

TINERII,
BIBLIOTECA,
INTERNETUL...

Anatol MORARU, redactor - șef

Este semnificativ faptul că 2008 a fost declarat în R. Moldova Anul Tineretului, Anul lecturii, Anul Drușă. Ne gândim, firește, la semnificațiile și profiturile culturale și nu la rațiunile și interesele (pre)electorale de care se ghidează guvernarea comunistă, cînd decretează sărbători naționale. Ar fi normal, și nu descoperim continente, ca această categorie socială să se bucure mereu de o atenție specială, or, adevărul Tinerii sînt o expresie a continuității, rămîne a fi, cu toate imitațiunile politice, unul axiomatic.

Tinărul, lucru știut, se formează ca personalitate prin lecturi și devine performant cînd are acces la informații. În această ordine de idei, tinerii au astăzi la dispoziție două importante surse de formare / informare: Biblioteca și Internetul.

O dispută la modă în ultimele decenii este cea a substituirii Bibliotecii cu Internetul, o discuție purtată uneori la limită și în care s-au antrenat deopotrivă și cei care preferă să obțină sume de conținuturi din cărți, dar și partizanii fervenți ai calculatorului.

Nu-mi asum poziția îngrat de arbitru al acestui "război", mi-aș permite doar cîteva clarificări de fond, care, de altfel, nu-s o noutate absolută.

Internetul oferă, într-adevăr, acces la informații 24 din 24, depășind net programul de activitate al unei biblioteci. Totodată, el oferă constant și simultan un volum aproape nelimitat de informații, fapt imposibil de realizat printr-o singură vizită la bibliotecă. Pe urmă, Internetul poate pune la dispoziție un număr infinit de copii ale oricărui articol, volum, document, pe cînd numărul de exemplare chiar și într-o bibliotecă națională este, de regulă, limitat. Nu e lipsit de importanță pentru beneficiar și uriașa economie de timp și efort - Internetul dă posibilitatea căutării instantanee a informației, pe cînd într-o bibliotecă lucrul acesta e, practic, imposibil de realizat. Internetul poate conține, pe lîngă text, imagine și sunet, adăosuri foarte utile, mai ales, în cazul textelor din domeniul tehnice și a celor din cadrul istoriei și geografiei. Internetul oferă și iluzia unei comodități, intimități, dacă vreți. Și în fine, bibliotecile noi se construiesc nu în fiecare an, pe cînd viteza cu care se răspîndește accesul la Internet crește pe zi ce trece.

Biblioteca are avantajul să ofere un anumit mediu pentru

6

O carte despre superlativul femeii

O bișniț, timp de câteva secole modelate, doctrinele, modelele estetice au venit în teoriele literare românești cu preponderență din Paris, generând nu doar epigoni, dar și culturile ideilor sincronizate, competiției.

de
Anatol Moraru

Există încă mai multe probe concludente (Nicol roman francez de Romul Munteanu, Personajul literar în secolul al XIX-lea francez, Timp și spațiu în literatura franceză din secolul al XIX-lea de Anca Sibiș et al.) ce demonstrează că demersul analitic românești de după faza recuperării, reînnoirii modelelor.

Un argument edificator în acest context este și volumul *Pariziana romanescă mit și modernitate* (Editura Institutul European, Iași, 2006), semnat de Elena Prus, un studiu monografic în care autoarea își propune

constitui într-o textură de factură modernă. Cursul de a răspunde acestei fascinate provocări a dat, însă, rezultate pe măsură. *Pariziana...* este la origine o teză de doctor habilitat și, evident, acest fapt a determinat în mare parte structura (riguroasă) și stilul (savant) al cărții.

Dumitru Ioniță remarcă în prefața la o altă carte valoroasă a Elenei Prus - *Pariziana modalități la Prus* - o calitate meritorie: „... subtilă echilibrare între riguroasă exigență și sensibilizată artistică a cititorului învocat”. Și în cazul *Pariziane...*, Elena Prus își asumă ambele parități a cititorului învocat și a lectorului specialist: „Am încercat să îmbinăm o lucrare tradițională a personajului Parizianei (în capitolele I) cu o lucrare modernă, marcată de dreptul la imaginație și interogare asupra sensurilor (în capitolele II)”, revizuiind să realizeze o interpretare poetică nouă a acestui fenomen original al civilizației și literaturii franceze.

Secundul *Pariziană...* (calitățile volumului sînt în stare să satisfacă orizonturi de așteptare pretențioase) este asigurat, în conștiința mea, de conceptul bine elaborat: relaționarea diverselor moduri de reprezentare a femeii pariziene: socială, literară, mitică și teatrală, operați care presupun, respectiv, interpretări adecvate: ontologice, estetice, etnologice și fenomenologice, precum și invocarea istoriei evenimentale și a evoluției mentalității colective. Am mai fi de remarcat

Cronica literară

Pentru a-și naște construcțiile teoretice, clauzulele, demonstrațiile, delimitările cu materia epică necesară, Elena Prus, care are apetență pentru proza franceză, îi frecventază pe Zola, Maupassant, Flaubert, Balzac, Aylmer, Daudet.

După ce revizuieste dosarul critic al problemei cercetate și investighează dintr-o perspectivă socio-culturală întreaga regiune de proiecte identitare care definesc Pariziana (homo modernus, homo gellivus, homo discursivus, homo miticus, homo urbanus, homo eroticus, homo dramaticus și homo ludens), Elena Prus emite judecări fără curmă: „*Pariziana este femeia modernă care cantă să se desvâșeze prin felul său aparte de a fi. O caracteristică distinctivă de elitism și diferențiere.*

Pentru Parizianele distincte de la sfîrșitul secolului este caracteristic un regimament sofisticat. Dorința lor de excentricitate, izbucnirea stilului, eforturile permanente de a-și lăsa firul soarelui audienței, se compun cu voința Prefașului de a se demara de vulgaritatea cadrului ordinar. Pariziana intruchipează ceea ce se numește în savante vișere moderne sau le savante vișere a feminin.

Pariziana este femeia modernă concepută de savant sau de elită. Ea este superlativul femeii în general, și al femeii franceze, în special. A fi femeie și a fi Pariziană este un rol dublu. Femeia pariziană vizuală afirmarea unui anumit tip de autenticitate specific franceză și pariziană (...). Exemplificându-se prin forma de minipariziană a aparenței, Pariziana este artist în tot ce o înconjoară, de aici poezia ei mișcătoare, poezia ei scurte, poezia ei model, poezia ei verbală și nonverbală”.

are, în destule pagini, o irezistibilă forță de seducție. Două citire exemple ilustrative: *amici contesi, Pariziana nouă, tu poți măștră, dăruie, dar eris, pe șafid, pe hăruie, în clăburi, în preș, în eșaf sau în silănu, desigur a considerabilă energie în vederea emancipării sale! Său: Femeia pariziană a lui Maupassant sînt mai puțin naivo, mai puțin sentimental, mai aproape de bărbat, pentru sînt amant și prieten”.* Său: *Jaqueline Elin sîmbat al XIX-lea este în viața de la acțiunile lui*

Napoleon pînă la Revoluția și Restaurarea alternativă Său: Pariziana nu pară bănuie pentru a se asigura, pentru a se descurci avans Reșon șorăru să trădeze dinaintea Bouchard este cum că bună pităie, pentru a pînă vultare cum se se pînă sub fustele largi și vîlmăle albeie neobșnuit... ”Să, în fine, Pariziana de la sfîrșitul secolului este mai îndulcită în pariziana sa: ca schimbă și învențioasă vultură în generozitate ludică învențioasă, devenind agent al scandalurilor pînă de amor, de adulter, de divorț”.

Mai mult decât justifică nu se poate și considerația autorică că Pariziana este și personaj postmodernist amant la literă: *Pariziana anunță amantă tradiției postmoderniste, cum ar fi: integrarea în cultura spectaculoasă, bazată pe impresivitate, dinamismul ludic și fantastic, modernitatea spontană, crîmălele estetice asupra vultărilor aceluiași stilului de viață și al autenticității și modernității, a carte scrisă cu profunzime și vireu creației, în timp ce probează satisfacții intelectuale, nu posedă un obiect*

Un spirit educat să ducă lucrurile la bun sfârșit

Anatol Moraru, scriitor

Viața unui om merituos, ajuns la 60 de ani, se aseamănă, ca structură, ideologie și teologie, cu poezia unui roman total în care încep, ca în bușta unui chit, romanul înțințit, romanul social, romanul politic, romanul mitic, romanul erotic, romanul de simfonie, romanul de moravuri etc.

Într-un nou sub soare, dacă ne gândim că, până și în cazul celor științe, lucrurile nu s-au întâmplat altfel. Vei căi patra evangheliei au scris în nuanțe și tupe diferite despre viața lui Iisus Hristos, deși Marcus, Matheu, Luca și Ioan i-au fost apostoli.

Și totuși, în cazul domnului profesor Gheorghe Popa se poate realiza, cu tot relativismul în vigoare, o arborescență de opinii cu semantică înrudită.

Așfel, lingviștii de la Academie și din alte instituții cu autoritate științifică în domeniul vor susține, cu dreptăți cămpănire, că profesorul universitar Gheorghe Popa e, la seacă, cel mai bun lingvist din R. Moldova și vor aduce probe irefutabile.

Mii de studenți pot afirma cu mîna pe diplomă că domnul profesor Gheorghe Popa e unul dintre cei mai buni dascăli de la universitatea bălțeană și sînt îndreptățiți s-o facă.

Discipolii promițători, cărora le-a fost sau le este jef de doctorat, vor vorbi despre un model de prestație științifică, definind magnetismul domnului profesor printr-o metaforă proaspătă: „În jurul lui se adună oamenii, precum cuvintele într-o locuțiune”, înțelegînd că au avut noroc destul.

Colegii de catedră și de facultate vor mărturisii că domnul Gheorghe Popa e un foarte bun coleg, un om cald, de omenie și vor spune adevărul.

Subalternii domnului rector Gheorghe Popa, și cei din blocul I, și cei din campus, vor zice că e un bun manager și asta nu pentru că se gîndesc nopțile la mărimea suplimentului.

Sogă, doamna Lucia, îl prețuiește ca pe un Popă vrednic și generos și bine face.

Ficele, Doina și Corina, vor spune că e un tată exemplar, din manuale de educație, și vor aduce argumente nenumărate.

Ginerii, Rulian și Mihai, îl apreciază la

superlativ, precum îi iubesc nevestele, și domnul Gheorghe Popa le răspunde cu reciprocitate maximă.

Nepoții Răvan, Cristi și Lucian vor spune cu fermitate în voce că e un bunel mai bun pe lume nu-i, iar copiii, gîte toată lumea, spun adevărul.

Ţişi amicii domniei sale vor jură că e un prieten adevărat, şi la bună voie, şi la nevoie, şi nimeni nu-i va putea contrazice.

Negrietenii şi invidioşii vor vitupera că nu e un intangibil, inventându-i păcate reale sau imaginare şi... au dreptul la opinie.

Dumnezeu se va îndreptăţi, afirmînd, cu blîndeţe-l, funciară că le-a dat şi altora virtuţi multe, dar mu toţi pot să-şi ducă bine crucea şi că, între noi, clericii, Sfîntul Gheorghe îi este simpatic.

Domnul profesor Gheorghe Popa trebuie considerat, de bună seamă, un om integru. Situares în tipare fiinţiale „rotunde”, construcţia unui destin fabulos, e, credem, cea mai mare victorie pe care o poate reperta omul în lupta cu agresiunea istoriei, cu amnezia şi ingratiutudinea umană.

Domnului profesor Gheorghe Popa i-a reuşit din plin această întreprindere de importanţă şi pentru că e un spirit educat să ducă la bun sfîrşit lucrurile, or, cum spunea filozoful Nietzsche: „Cine are caracter, are în viaţă o trăire-tîp ce revine mereu”.

În rest, vorba astronomilor, şi soarele are pistrui.

Domnul profesor Gheorghe Popa împlineşte frumoasă vîrstă de 60 de ani - *to be continued!*

Paul Goma: un înnoitor al prozei românești

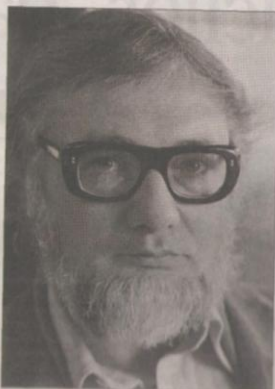
Paul Goma:
„un foarte bun scriitor”

Paul Goma este, esteticeste vorbind, un scriitor singular și singular. Literatura, în concepția sa, „se face în solitudine, este o chestiune individuală, și iese sau nu iese” (1). Nu-i plac ierarhiile, or, vanitatea și calitatea oamenilor mediocri și nici înveștimăntarea „un exercițiu propriu oamenilor slabi. „Eu, zice Goma, nu vâd arta în general, literatura (...) ierarhizată strict, ci pentru că ea e o chestiune și de gust, poți să spui așa: cine este un foarte bun scriitor, iar cine nu este un bun scriitor, dar, bine, nu prea este un bun scriitor. Dar apoi numărul 1, numărul 2...” (2). După anul și înțelegerea noastră, Paul Goma este, ca să-i utilizăm terminologia, „un foarte bun scriitor”, dar, din nefericire pentru el, scriitor român.

Libertate - turnători la securitate

De unde și bucură neșpus, mai ales pe noi, basarabeni, boomul Goma din ultimii ani. Spun asta nu pentru a ne alimenta o înfatuare geografică. Cred că atunci când va fi redactată o istorie adevărată a contribuțiilor scriitorilor ardeleni, basarabeni și bucovineni, aflați timp de secole sub o cruntă oprimare etnică, la devenirea și (p)refacerea literaturii române, Paul Goma se va număra printre scriitorii întemeietori. Asta pentru că energiile condensate în ființele năpăstuite izbucnesc dinotdeauna neșpuse ca râurile de munte, apele cărora schimbă fața câmpiei literare.

Într-o furtună poetică, spunea Juvenal. Răzvrătirea asumată cu întreaga biografie împotriva neadevrurilor de tot felul constituie

sale profunde și a învin. Trebuie să înțelegem că verticalitatea sa a

o trăiesc sincer odată cu venirea armatei române în 1941, episod redat în romanul *Din Calidor*. Revenirea ostașilor români după un an de asolare a sătenilor sub regimul stalinist a însemnat restabilirea firească, a ordinii lumii.

Libertatea nu există

Posibil, Iona Iu Sorrescu ar fi aderat, că să continuăm șirul supozițiilor, prin acea metaforă extraordinară, de finalul dramei: „Întreaga lume e o burză de chi”, la concheta la care ajunge Ilarie Langa, personajul din *Comisia*. Libertate din detenție, ei constată că libertatea nu există, libertatea nu există, libertatea nu există.

„Nu se mai poate așa!”
Anatol Moraru

Alex Ștefănescu, nu s-a temut să declare „exact ceea ce ar fi declarat ei (românii - A.M.) înșip, dacă ar fi avut curaj...” (4: 644).

La fel, posibil, că numărul celor care au rezistat pe adevăratele și nu doar prin cultură sau evaziune, în Iași și în Basarabia, ar fi fost mai mare.

„Sadoveanu era Ceahlaul de murdărie”

Paul Goma nu este un personaj fob de toată lumea literară, întrucât rar cu îi plac oamenii intranșigenți și integri, care au obținut prin sacrificii dreptul moral să

„Pornografiile de la Bălți”

Fragment dintr-un interviu cu Anatol Moraru, realizat de Vitalie Răileanu

- Stimate Anatol Moraru, știu că citești mult, dar mai știu că și semnezi cronică literară. Este cronică literară o școală obligatorie pentru un cercetător literar?

- Am deprins „nărvul” cititului din copilărie. Fiecare pionier sovietic avea, după moda timpului, două visuri: să se odihnească în renumita Tabără „Artek” și să devină cosmonaut. Eu aveam șanse minime în ambele cazuri (timpul a confirmat acest lucru), însă citind-i pe J. Verne, D. Defoe, T. Heyerdahl, H. Melville, A. de Saint-Exupéry etc., etc., am putut să „cobor la fund de mare”, să „zbor spre Lună”, să cunosc „balene albe”, să-mi asum singurătatea pe o extraordinară insulă din Pacific și tot așa.

- Cred că ai dreptate, cărțile mele au plăcut îndeosebi liceenilor și studenților. Cine știe, poate faptul că mă aflu zilnic în fața studenților mă avantajează să cunosc mai bine lumea lor, mă determină să scriu lucruri conforme

romanului „Turnătorul de medalii” și a volumului de povestiri „Nu mă tentează”. Mă refer îndeosebi la reacțiile cititorilor veniți la lansările din cadrul proiectului „Chișinăul citește o carte”. E adevărat că polemica vă produce o deosebită plăcere?

- Cred că ai dreptate, cărțile mele au plăcut îndeosebi liceenilor și studenților. Cine știe, poate faptul că mă aflu zilnic în fața studenților mă avantajează să cunosc mai bine lumea lor, mă determină să scriu lucruri conforme

Exemplul doveditor este așa-numita polemică dintre atletul moralității, Andrei Strâmbeanu, și „pornografiile de la Bălți”.

- Cum definești, de fapt, ceea ce numim noi acum „noua literatură”, „noua critică literară”?

- Când vor avea dimensiunile valorice ale „noului roman francez” sau „noul criticismului”, vom discuta în termenii respectivi. Deocamdată, mi se pare că fenomenul e în faza de evoluție, de cristalizare, de unde și riscul unor definiții care să rețină totali.

Cred că le va reuși acest proiect ambițios, or, per ansamblu, nu au altceva de făcut decât revoluții estetice

- Pe final, o întrebare indiscretă: ce anume ai vrut sau ai fi dorit să scrii, tu cercetător și scriitorul, și simți că nu vei reuși?

- Nu știu dacă „Am vrut cândva s-o fur pe Mona Liza”. Poate o „Comedie umană” sau o „Istorie a literaturii române” cu măcar... „Un secol de literatură”. La modul serios, sigur că trăiesc deja anumite regrete și nemulțumiri. Și nu e vorba de revanșa în finiera scrisului.

REFERINȚE CRITICE

Lansat ca analist literar, dar cochetînd și cu poezia, în cel puțin două cazuri (le-am și afișat), pentru a-și necăji comilitonii liricoizi mai degrabă, Anatol Moraru s-a înscris oarecum din mers, cu un fel de pas lateral, în cel mai recent pluton al prozei românești din Basarabia.

(LEAHU, Nicolae. *Despre libera circulație a mărfurilor intertextuale*, pp. 3-9).

Confidență și confiență în *Nou tratat de igienă* de Anatol Moraru

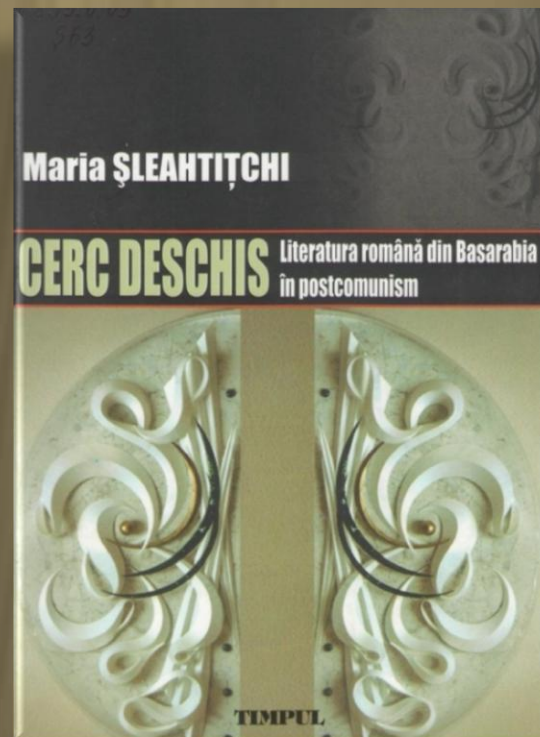
Mișcarea vie a postmodernismului în literatura română din stînga Prutului are o importanță incontestabilă prin faptul existenței sale mai întîi, apoi prin întînderea terenului pe care ea se aplică acțional. Iar interesul ce a știut să-l deștepte în public constituie un merit aparte.

Iată de ce, în acest context, debutul literar al lui Anatol Moraru cu volumul de proză *Nou tratat de igienă* (Editura Gynivas, Chișinău, 2002) nu pare deloc întîrziat, iar în mai toate cele zece nuvele tocmai adolescența devine justificarea unei atitudini stilistice: volubilitatea, sarcasmul și lirismul, inocența relatării, exaltarea suplinită de iluzia naivă și de banalizare eronată, totul pare a fi motivat prin vîrsta personajelor. Această vîrstă, înainte de toate, e a însuși autorului, interesat aproape în exclusivitate să reia de o manieră proprie teme și subiecte literare consacrate.

Anatol Moraru reușește să atragă cititorul în acel univers imaginar menținîndu-l prin aplecături stilistice și printr-un umor de bună calitate: „...Voldemar a intervenit furibund. Și pentru că e în puterea noastră de decizie, menționăm că, în afară de păroșenia sa inconfundabilă, Voldemar

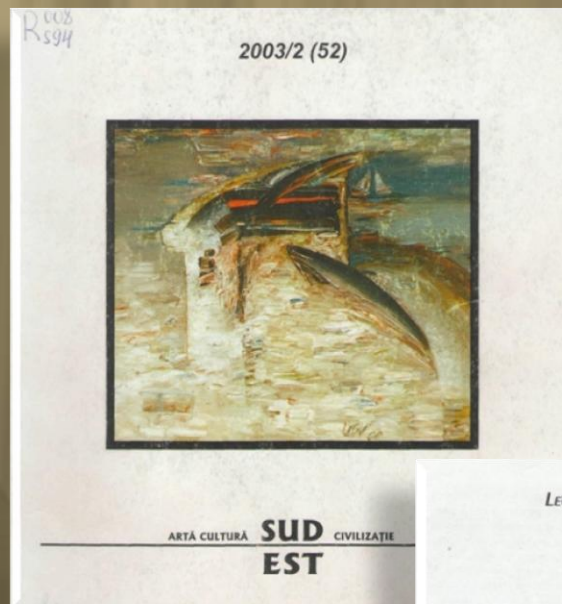
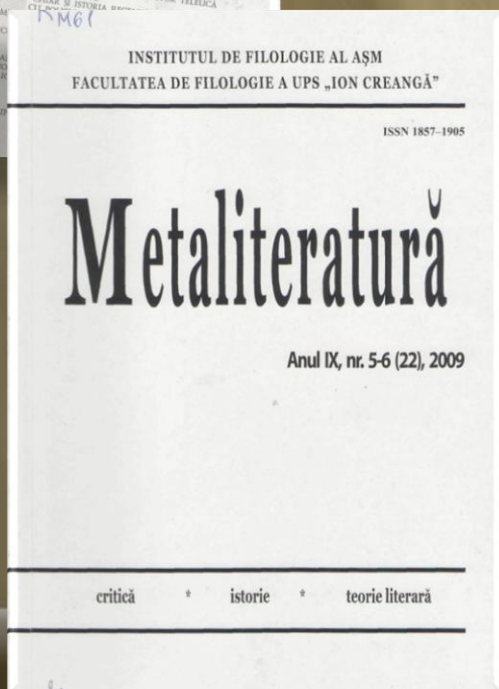
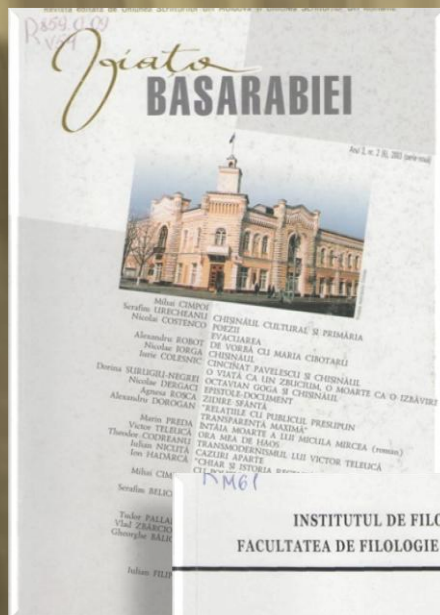
Anatol Moraru
Nou tratat de igienă,
Gynivas
Chișinău, 2002
80 pagini

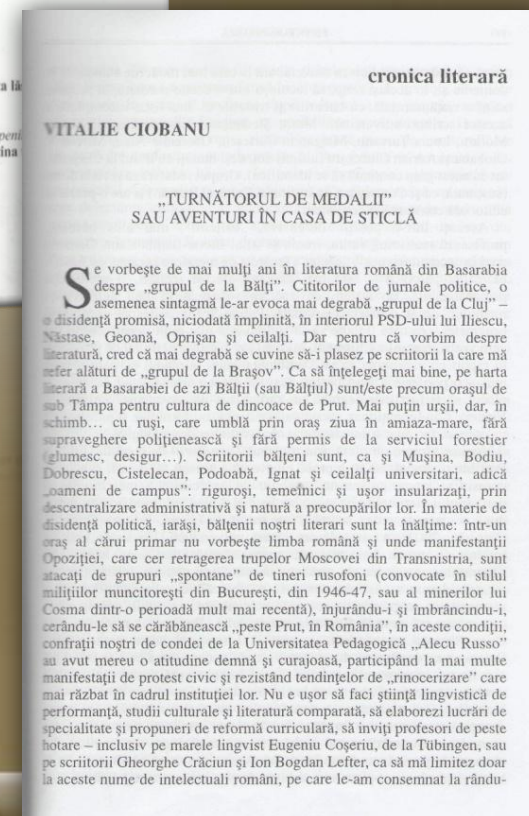
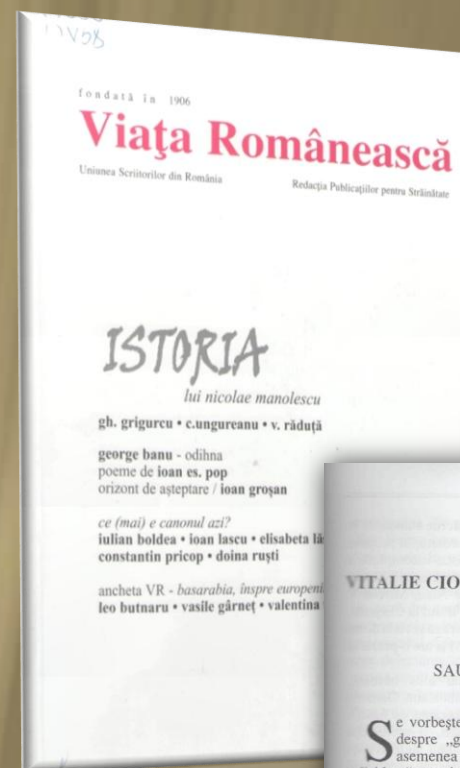
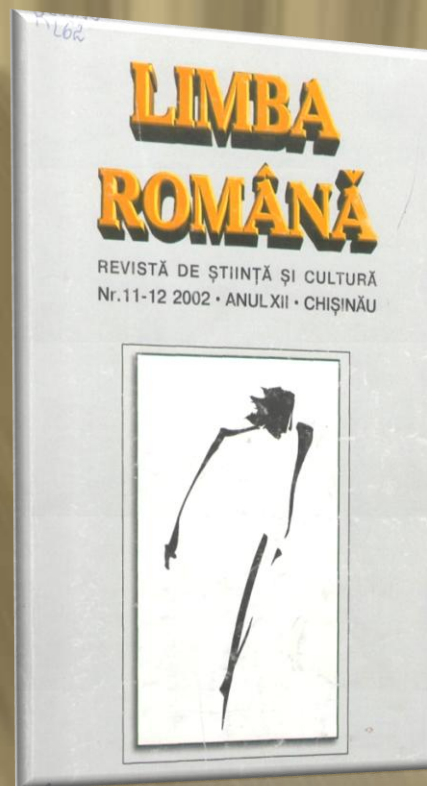
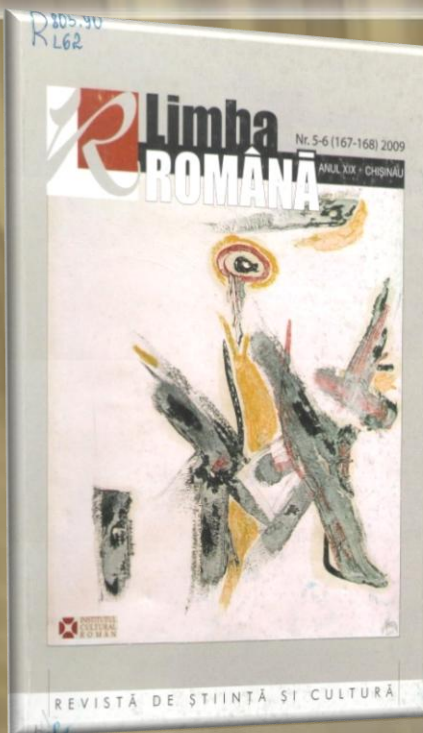

***Noul tratat de igienă* este o carte scrisă dintr-o respirație, care se citește cu sufletul la gură, solicitînd un cititor ce știe să alerge bine suta de metri a prozei captivante.**

ȘLEAHTIȚCI, Maria. *CERC DESCHIS*. Literatura romînă din Basarabia în postcomunism.

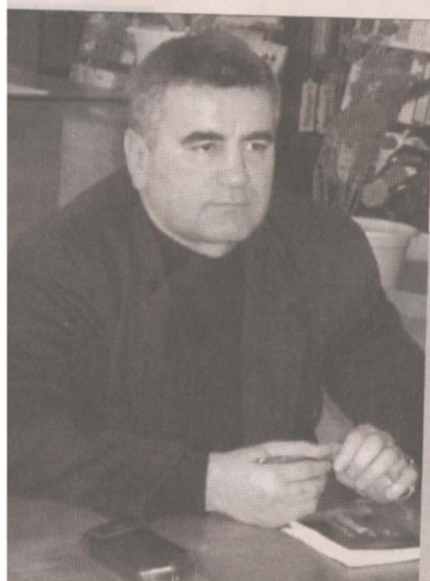
REFERINȚE ÎN PUBLICAȚII PERIODICE

... Anatol Moraru vine din lecturi, are o cultură fundamentală pe care o pune permanent în evidență cu o dezinvoltură admirabilă, evitînd cu eleganță excesele și trivialul. Autorul are harul replicii. Cine îi cunoaște scrisul (nu atît de mult în cantitate, dar, fără îndoială, cu personalitate inconfundabilă și cu mult curaj), îi remarcă imediat marea disponibilitate în vederea ludicului.

(ȘLEAHTIȚCHI, Maria. Totul despre el... In: *Timpul*,
2004, 30 apr.)

OMUL SĂPTĂMÂNII

Anatol Moraru,
critic literar, publicist, prozator, lector universitar, doctor în filologie

Studii: Universitatea de Stat „Al. I. Cuza Iași” din Bârla, Facultatea de Litere, specialitatea Limba și literatura română (1980-1984); Studii de doctorat la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei (1986-1989).

Scritorul și profesorul Anatol Moraru este o prezență activă în mediul literar și cel universitar din capitala nordului. S-a născut în satul Scumpia, județul Bălți. După absolvirea Universității și a studiilor de doctorat, a efectuat diverse stagii de documentare în România, SUA, Ungaria și Rusia. Din 2002 până în prezent este lector superior la Catedra de literatură română și universală a Universității de Stat „A. Russo” din Bălți. Este redactor-șef al revistei „Confluente biologice” (din 2005) și redactor asociat al revistei „Semin” (din 1995). În afara de activitatea didactică, el coordonează Cenaclul literar „Kontur”, al cărui membri au bune legături cu cei de la Atelierul „Vlad Ioviță”, condus de Dumitru Crudu. A semnat volumele de proză „Nou tratat de igienă” (nuvele, Editura „Guniवास”, 2002), distins cu premiul de debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova, 2002 și Premiul de debut Cartea de Top a Salonului Internațional de Carte, 2003), „Turnătorul de medalii” (roman, Editura „Purt International”, 2008), „Nu mă tentează” (povestiri, Editura „Cartier”, 2011), lucrarea didactică „Ion Drăgă. Opera epică și dramatică” (Editura „Arc”, 2010), precum și zeci de articole în presa periodică. Cu ocazia zilei de naștere, TIMPUL îi dorește multă-multă sănătate, inspirație și noi succese în activitatea didactică și cea de creație.

ateneu

din Basarabia

Leo BUTNARU

A evada din secolul trecut

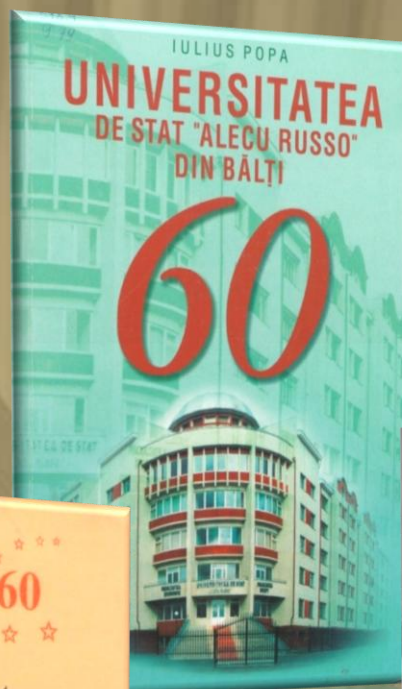
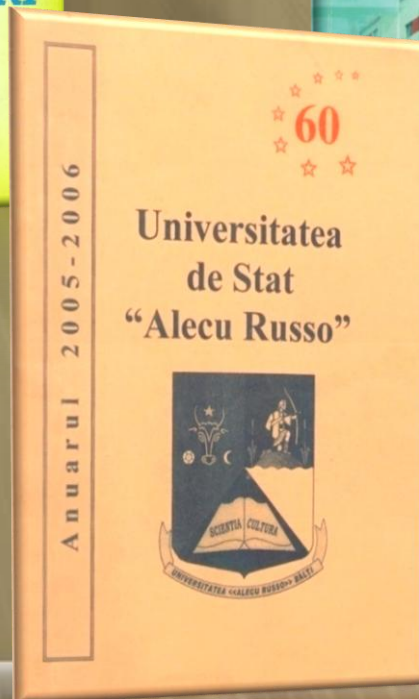
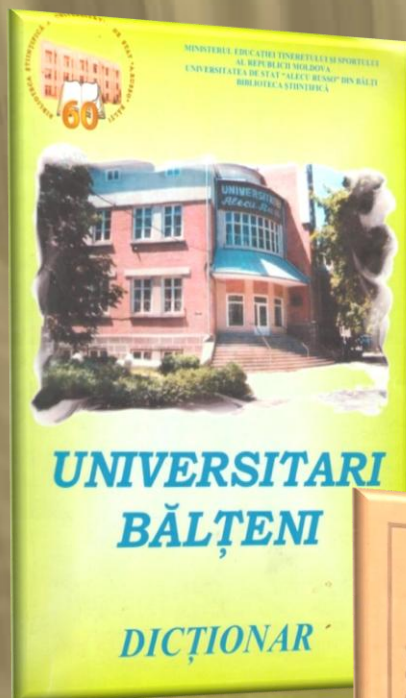

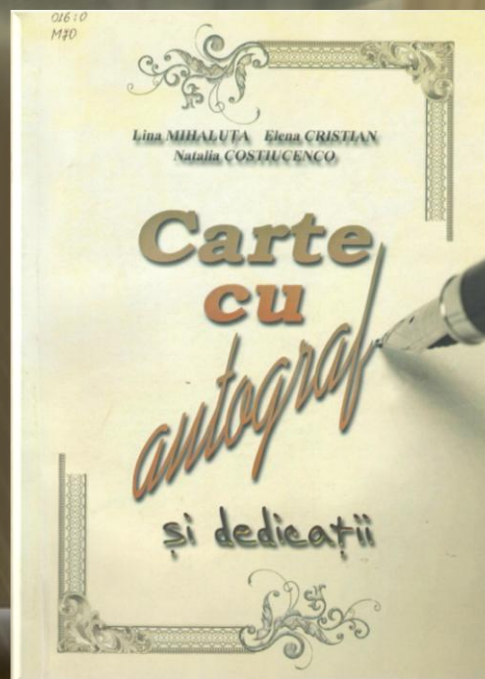
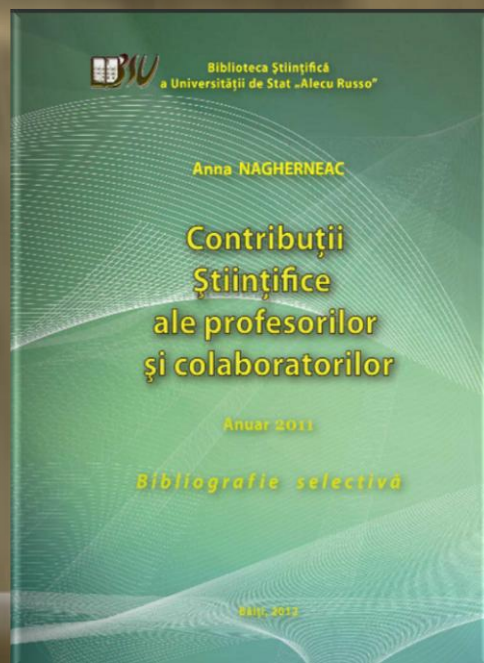
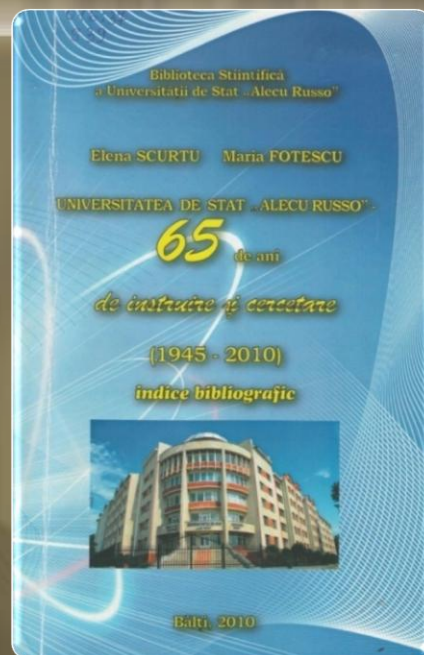
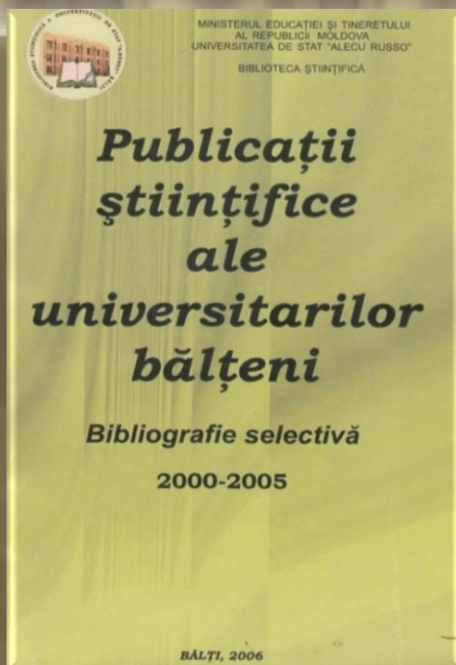
(admis...), în todeauna au subevaluat sau au trecut sub tăcere lucrările care atestau un pronunțat caracter estetic și o formulă modernă de expresie, dând primat mininos ideologicului aberant în detrimentul valorii. Racilele se resimt, încă din unghiul de evaluare al angajamentului conștientizat într-un cânt mai înalt grad al competenței ca distincte și particularizate profesională, față de mulți din cei care sunt considerați scriitori, la noi, în zona aproximativă și... ne-depănată funcțională, critica păstrează o neutralitate constativă, iar uneori chiar la prefațarea sau postfațarea binevoindărilor medicore adunului de texte. În schimb, de cum se gândesc la scriitorii mai tineri sau la revista „Contrafort”, respectiv „coleg” cad într-o depresie delirantă, bombastic-acuzativă, deranjată de faptul că aceștia îndrăznesc să spună adevărul despre unele fenomene caraghioase din viața literară. De regulă, nemulțumiri de prestația mai junior condeieri sunt cele de o slabă cultură profesională, de o inteligență nelămurită. Ja z”. Sigur, un atare handicap nu poate să nu-l facă decât agresiv și intolerant față de modificările de paradigmă ale literaturii contemporane. Nici nu se poate aștepta o altă reacție din partea celor care nu au munit cu oșarde în bibliotecă și astăzi se tem de dejucarea clasificărilor valorilor tradițional-realist-socialiste. (S) Ii se adresa

francheta de a recunoaște că și între Prut și Nistru sunt scriitori nu numai valoroși, ci care nu seamănă decât cu... ei înșiși. Adică, autori originali de o clivă distinctă în contextul literaturii române. Pe de altă parte, regionalismul, provincialismul, localismul nu sunt numădate doar basarabene, autohtone (și chiar autohtone) și suficiență județeană sau regională vădită și în geografia culturală panromânească, unde desuși factorii de cliamante locale nu prea vor să se raporteze la întreg. Mai de multe ori, autorii din stăgă Prutul nu intră în atenția unor antologatori bucoareni (precum în cazul lui C. Ababiu) din cauza pcurilor prețioase canoace foarte ardate și... ne-arbitrate de voci de exergă în adevărat recunoașcă ca autorități în domeniul. Astfel că, în mare, în viața noastră literară (de preșidenți) e prea puțină distincție și inteligență, sau rămânând după remarcă dr. Al. Paleologu – a cenzurării insipide, măruntelor strategii obscuritate și rivalităților porțite din absurdă și nemăsurată vanitate.

Poate că tocmai și din așa-zișurile motive triste, în Moldova de Est profesorii achiziți critic și-o asumă mai mulți scriitori „pur”, rămânând în continuare poezii sau prozatori (Vitalie Ciobanu, Nicolae Leahu, Vasile Gâmet, Em. Gălăci, Paul, Arcadie Suceveanu, Mircea V. Ciobanu, Maria Stănech, Vasile Rumanec, Irina Nechita, Anatol Moraru...). Pentru că un scriitor care este și un bun cititor nu poate să nu aibă vocația curiozității, a noului, a metaforizării spirituale pe care le lipune conștientului artistic. Anume acest „coleg” sînt mai deosebite sau prejudecată (de apoi), deosebit, precum literatura română în general, și componenta ei dintr-o Prut în special, necesitatea de a-și revizui permanent practicile și teoria, ca situație și...

PERSONALIA

REFERINȚE ÎN DICȚIONARE

M

REFERINȚE: Beșleagă Vl., *Un mare bărbat al Neamului*, pref. la vol.: *Haiducul Tobultoc*, Ch., 1989; Negru N., *O imagine reală a economiei naționale*, „Lit. și arta”, 1997, 16 ian.; Chircă S., *Cuvânt despre profesorul universitar și omul de știință Dumitru Moldovan*, în cartea: Moldovan D., *Indice biobibliografic*, Ch., 1998; Șoimaru V., în *Calendar Național*, Ch., 2006.

E.Ț.

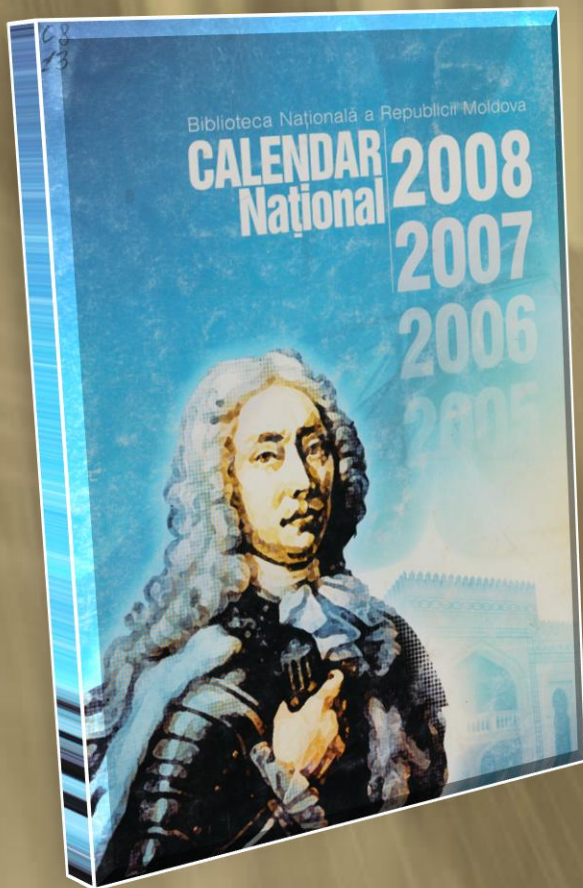
MORARU, Anatol (18.9.1958, Scumpia, Fălești). Prozator, eseist, conferențiar universitar. A absolvit Facultatea de Litere a Institutului Pedagogic „Alec Russo” din Bălți (1984). Studii de doctorat la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei (1986-1989), unde susține teza de doctor în filologie având ca subiect corelația individual-social în poezia basarabeană din anii '70-'80 ai sec. XX. Prezent în culegerile:

Probleme ale literaturii moldovenești (1990); *Literatura română post-belică: Integrări, valorificări, reconsiderări* (1998); *Orientări stilistice în literatura contemporană* (2003). Titular al Catedrei de literatura română și universală a aceleiași universități. Redactor asociat la revista „Semn”. Colaborări la revistele: „Basarabia”, „Limba Română”, „Revistă de lingvistică și știință literară”, „Contrafort”, „Literatura și arta”, „Lecturi filologice”. Debută cu volumul de nuvele: *Nou tratat de igienă* (2002, Premiul pentru debut al Uniunii Scriitorilor din Moldova; Premiul Fundației Culturale Române), urmat de romanul *Turnătorul de medalii* (2008).

Miza lui Anatol Moraru este (auto)ironia. Proza Craii de modă nouă împune prin titlul său o lectură intertextuală... (Iulian Ciocan)

OPERA: *Nou tratat de igienă*, Ch., 2002; *Turnătorul de medalii*, Ch., 2008; *Ion Druță: Opera epică și dramatică*, Ch., 2010.

REFERINȚE: Curtescu M., *Nou tratat de igienă stilistică*, „Contrafort”, 2002, sept.-oct.; Chivu M., *Un basarabean târgoviștean*, „România literară”, 2002, nr. 50; Răileanu V., *Confidență în „Nou tratat de igienă”*, „Limba Română”, 2002, nr. 11-12; Chiper Gr., *Doamne! Ce mizerie și ce lume nebulă*, „Sud-Est cultural”, 2003, nr. 2; Ciocan Iu., *Anatol Moraru*, în vol.: Ciocan Iu., *Incursiuni în proza basarabeană*, Ch., 2004; Șleahțișchi M., *Totul despre el...*, în vol.: Șleahțișchi M., *Cerc deschis...*, Iași, 2007; Pohilă Vl., *Moraru A.*, în *Calendar Național*, 2008,

Anatol Moraru
1958

Critic literar, prozator, publicist, lector universitar. Născut la 18 sept. 1958 în s. Scumpia, r-nul Făleşti, familia țăranilor Dumitru Moraru și a Nadejdei (n. anu).

După absolvirea școlii medii de cultură generală satul natal (1975), dă admiterea la Facultatea de filologie a Institutului Pedagogic de Stat (actualmente Universitatea de Stat) Alecu Russo din Bălți, al cărei absolvent devine în 1984. Studii de doctorat la Institutul de Limbă și Literatură al Academiei de Științe a Moldovei (1986-1989), unde susține teza de doctor în filologie având ca subiect corelația individual-social a poeziei basarabeane din '70-'80 al sec. XX. Mai târziu, beneficiază de stagii științifice de literatură română (Iași, 1994; Cluj-Napoca, 2000) și jurnalistism (Budapesta, 2000; Louisville-Kentucky, U.S.A., 2003).

Din 1984 este titular al Catedrei Literatură română și universală de la Facultatea de Filologie a Universității de Stat Alecu Russo din Bălți, unde ține multe cursuri: *Istoria literaturii române (sec. XX)*, *Limba literaturii universale (romantism, realism, naturalism)*, *Sociologia literaturii, Literatura comparată*. În calitate de lector universitar, dar și ca istoric, critic literar participă la mai multe foruri științifice sau manifestări literar-culturale: colocviul revistei *Basarabia* "Starea prozei" (Chișinău, 1995); conținutul științific consacrat aniversării a 70-a de la nașterea acad. Silviu Berejan (Bălți, 1997); Conferința Națională *Limba română azi* (Iași, 1997); Colocviul internațional *Filologia secolului XXI* (Bălți, 2001, 2002); Congresul internațional *Identitatea culturală a poporului român* (Timișoara, 2001); colocviul *Silviu Berejan - 75 de ani de la naștere* (Bălți, 2002); Colocviul internațional *Tradiție și inovație în abordarea literaturii* (Bălți, 2006).

Debută în presa de specialitate în anii de doctorat, cu articole de analiză și critică literară. Ulterior impune prin numeroase lucrări pertinente în domeniul: analize, studii, eseuri, cronici de carte, recenzii

Septembrie

ale literaturii moldovenești (1990); în manualul-studii *Literatura română postbelică: Integrări, valorificări, reconsiderări* (Chișinău, 1998); în vol. *Orientări stilistice în literatura contemporană* (2003); în vol. *Opera lui Ion Druță: Univers artistic, spiritual, filozofic* (2004) etc.

Se manifestă și ca un apreciat publicist, semnând peste 80 de articole în publicații periodice din Bălți, în *Flux*, *Țara*, *Opinia*, *Timpul* ș.a. de la Chișinău. Activează ca redactor-șef la ziarul independent *Accent provincial* din municipiul Bălți (2000-2004); redactor asociat la revista *Semna* (din 1995 până în prezent); redactor-șef fondator al revistei *Confluente bibliologice* (din 2005 până în prezent).

Debut editorial cu cartea de nuvele *Nou tratat de igienă* (2002), primită favorabil de critica literară și de publicul cititor: culegerea a beneficiat de numeroase recenzii, lansări, prezentări; fiind gratificată cu mai multe premii și alte mențiuni. „Ironia debordantă, umorul inteligent, sadic chiar, situațiile absurde, grotesce sunt substanța plăcerii lecturii acestor povestiri”, consideră Marius Chivu. În anii următori publică în presa literară de la Chișinău noi nuvele, povestiri și un fragment de roman, care confirmă nota lui Adrian Ciubotaru potrivit căreia „Anatol Moraru este un novelist ce practică o proză postmodernă amalgamată cu o viziune realist-ironică asupra lumii”. Are pregătit pentru tipar romanul *Pachet sentimental* (în curs de apariție, 2008).

Deține: Premiul Uniunii Scriitorilor din Moldova pentru debut în proză (2002); Premiul Fundației Culturale Române pentru debut (2002); Premiul *Cartea de top* - pentru debut la Salonul Internațional de carte din Chișinău (2003). Membru al Uniunii Scriitorilor din Moldova (2004). Cetățean de Onoare al orașului Louisville, Kentucky, SUA (2003).

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ:

Moraru, Anatol. Nou tratat de igienă: Nuvele / Anatol Moraru. - Chișinău: Gușiv, 2002. - 84 p.

Rec.: Chivu, Marius. Un basarabean târgoviștean // *România literară* - 2002. - Nr. 50. - P. 3.

Rec.: Curtescu, Margareta. Nou tratat de igienă stilistică / Margareta Curtescu // *Contrafort*. - 2002. - Nr. 9-10. - P. 8.

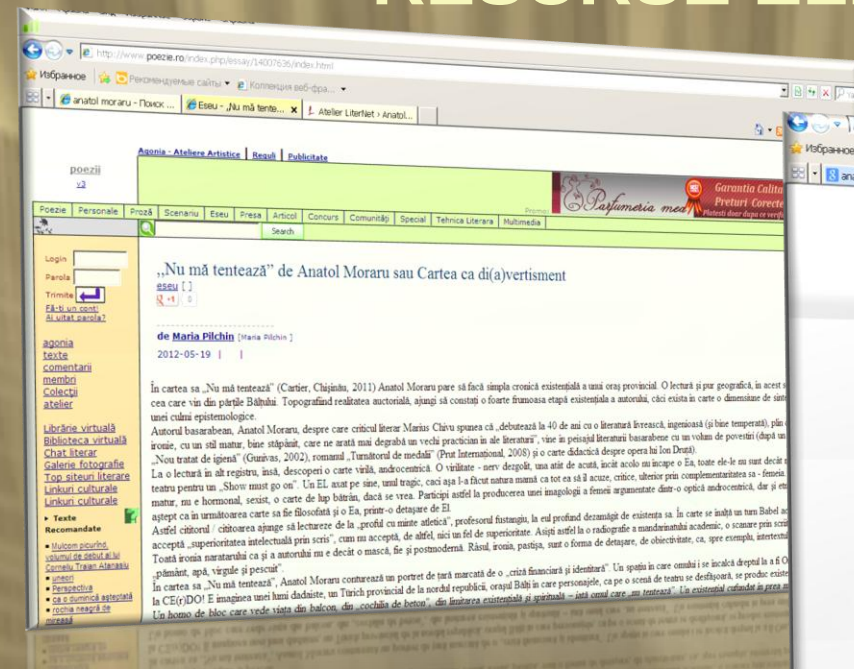
Rec.: Răileanu, Vitalie. Confidență și confiență în "Nou tratat de igienă" // *Limba Română*. - 2002. - Nr. 11-12. - P. 154-155.

Rec.: Chiper, Grigore. Doamne! Ce mizerie și ce lume nebună! // *Sud-Est*. - 2003. - Nr. 2. - P. 50-52.

Moraru, Anatol. Apologii necesare / Anatol Moraru // *Confluente bibliologice*. - 2005. - Nr. 1. - P. 5-7.

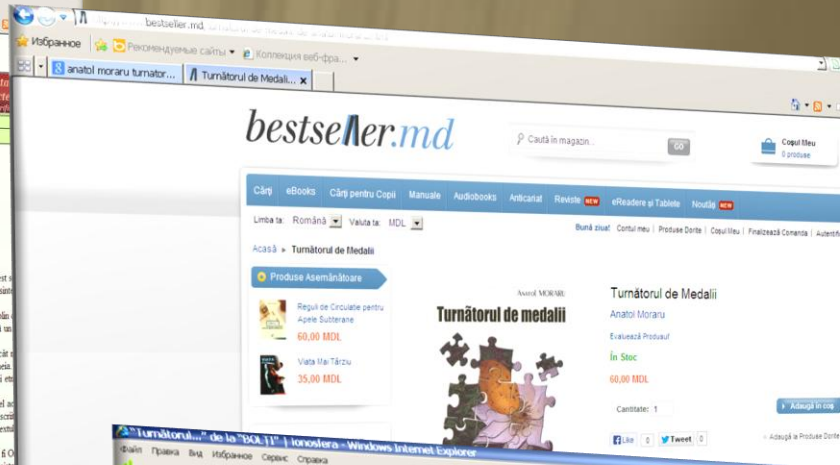
Moraru, Anatol. A treia odisee: Nuvellă / Anatol Moraru // *Semna*. - 2004. - Nr. 34. - P. 79-77.

RESURSE ELECTRONICE

<http://www.poezie.ro/index.php/essay/14007636/index.html>

<http://www.bestseller.md/turnatorul-de-medalii-de-anatol-moraru.html>

<http://ionuruscuc.wordpress.com/2009/01/15/turnatorul-de-la-bolti/>

Bibliografie:

- *Curriculum vitae Anatol Moraru* [on-line]. [citat la 22.08.2013] .
Disponibil: <http://www.usarb.md/ru/facultati/filologie/>
- Șleahtițchi, Maria. Totul despre el... In: *Cerc deschis. Literatura română din Basarabia în postcomunism*. Iași : Timpul, 2007, p.143
- *Turnătorul de Medalii. Anatol Moraru* [on-line]. [citat la 23.08.2013] .
Disponibil: <http://www.bestseller.md/turnatorul-de-medalii-de-anatol-moraru.html>

Alcătuitori:
Adella CUCU,
șef serviciu
Valentina TOPALO,
șef serviciu

2013